

Ochrona małoletnich i bezbronnych oraz pomoc skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym w Kościele w Polsce

—
Raport roczny
2023

KONFERENCJA
EPISKOPATU
POLSKI

BIURO DELEGATA KEP
DS. OCHRONY DZIECI
I MŁODZIEŻY

Ochrona małoletnich i bezbronnych oraz pomoc skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym w Kościele w Polsce

Raport roczny
2023

KONFERENCJA
EPISKOPATU
POLSKI

BIURO DELEGATA KEP
DS. OCHRONY DZIECI
I MŁODZIEŻY

Opracowanie redakcyjne:

Biuro Delegata KEP ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży
ks. Piotr Studnicki
Marta Dalgiewicz

Fundacja Świętego Józefa Konferencji Episkopatu Polski
Marta Titaniec
ks. Janusz Łuczak SAC
Renata Gawrzydek

Opracowanie graficzne i skład:

Monika Rybczyńska

Opracowanie i analiza danych statystycznych:

Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC im. Witolda Zdaniewicza
Krzysztof Bulkowski
Sławomir Nowotny

Copyright

- © Konferencja Episkopatu Polski 2024
- © Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC 2024

Spis treści

I. DZIAŁANIA KOŚCIOŁA W POLSCE SŁUŻĄCE OCHRONIE MAŁOLETNIICH I BEZBRONNYCH ORAZ POMOCY SKRZYWDZONYM WYKORZYSTANIEM SEKSUALNYM

- 9** Wstęp
- 10** Kalendarium
- 16** Struktura systemu reagowania na wykorzystanie seksualne, pomocy skrzywdzonym i prewencji w Kościele w Polsce
- 18** Delegat KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży i jego Biuro
- 23** Koordynator KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży
- 25** Fundacja Świętego Józefa Konferencji Episkopatu Polski
- 36** Centrum Ochrony Dziecka
- 41** Struktury podstawowe
- 45** Inicjatywa „Zranieni w Kościele”
- 47** Regionalny Punkt Konsultacyjny dla Osób Zranionych w Kościele – Archidiecezja Poznańska i Gnieźnieńska, Diecezja Kaliska
- 49** Ośrodek Pomocy Osobom Zranionym w Kościele – Archidiecezja Gdańska
- 50** Punkt Konsultacyjny METANOIA – Diecezja Płocka
- 51** Centrum Pomocy Osobom Pokrzywdzonym BETANIA – Diecezja Toruńska
- 52** Towarzystwo duchowe osobom skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym ANASTASIS – Archidiecezja Krakowska

II. WYNIKI KWERENDY DOTYCZĄCEJ WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO OSÓB MAŁOLETNIICH. ZGŁOSZENIA Z OKRESU OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2023

- 57** Wprowadzenie
- 60** Liczba zgłoszeń wykorzystywania seksualnego
- 64** Osoby skrzywdzone
- 66** Status osoby skrzywdzonej / pełnione role w Kościele
- 69** Rok rozpoczęcia i długość trwania wykorzystywania seksualnego
- 71** Liczba obwinionych a liczba zgłoszeń wykorzystywania seksualnego
- 72** Źródło zawiadomienia o przestępstwie a wiarygodność zarzutów
- 74** Liczba zgłoszeń przekazana organom ścigania
- 76** Środki zastosowane przez Kościół wobec obwinionych

I. Działania Kościoła w Polsce służące ochronie małoletnich i bezbronnych oraz pomocy skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym

—
Raport roczny
2023

Wstęp

Dziś jako Kościół podejmujemy działania, aby przyjąć i wysłuchać osoby skrzywdzone, a także – odpowiadając na potrzeby – udzielić im pomocy, przede wszystkim psychologicznej i duchowej. Staramy się ich szukać. (...)

Mam nadzieję, że badania niezależnych ekspertów pomogą Kościołowi w Polsce w uczciwym rozliczeniu się z przeszłością, uwzględniając kontekst historyczny i społeczny. Oczekuję tego osoby skrzywdzone. Potrzebujemy tego jako Kościół, aby odbudować zaufanie i wiarygodność, konieczne do realizacji naszej misji.

Abp Wojciech Polak
Delegat KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży
(18.05.2023)

Kalendarium

- 2012**
  - przyjęcie przez Konferencję Episkopatu Polski (KEP) „**Wytycznych dotyczących wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia**”
  - Episkopat zatwierdził aneksy do „Wytycznych”

- 2013**
  - powołanie przez KEP **o. Adama Żaka SJ** na **Koordynatora ds. ochrony dzieci i młodzieży**

- 2014**
  - powołanie z inicjatywy Koordynatora KEP **Centrum Ochrony Dziecka (COD)**
  - **międzynarodowa konferencja: „Jak rozumieć i adekwatnie odpowiedzieć na wykorzystanie seksualne małoletnich w Kościele”** na Akademii Ignatianum w Krakowie oraz **pierwsza w Polsce ogólnopolska liturgia pokutna** za grzechy i przestępstwa wykorzystywania seksualnego w Kościele w bazylice Najświętszego Serca Pana Jezusa w Krakowie
  - dokumenty opublikowane przez KEP:
    - „Wytyczne dotyczące wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia”
    - „Prewencja nadużyć seksualnych wobec dzieci i młodzieży i osób niepełnosprawnych w pracy duszpasterskiej i wychowawczej Kościoła w Polsce”

- 2015**
  - zatwierdzenie przez Stolicę Apostolską „Wytycznych KEP” oraz dokumentu o prewencji
  - powołanie delegatów ds. ochrony dzieci i młodzieży w diecezjach i zakonach

- 2016**
  - ustanowienie przez KEP Dnia modlitwy i pokuty za grzech wykorzystania seksualnego małoletnich, obchodzonego w Kościele w Polsce w I piątek Wielkiego Postu (po raz pierwszy 3 marca 2017)

- 2018**
  - decyzja biskupów diecezjalnych o opracowaniu dla każdej polskiej diecezji programu prewencji

- 2019**
  - marzec – pierwsza prezentacja zrealizowanej na zlecenie KEP kwerendy z lat 1990–2018 dotyczącej wykorzystania seksualnego w Kościele
  - marzec – powołanie przez KEP **Delegata ds. ochrony dzieci i młodzieży – abp. Wojciecha Polaka**
  - wrzesień – rozpoczęcie pracy Biura Delegata KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży (BD KEP)
  - październik – KEP powołała **Fundację Świętego Józefa KEP (FSJ)**

- 2020**
  - grudzień – uruchomienie **strony internetowej www.zgloskrzywde.pl i dyżuru telefonicznego FSJ**

- 2021**
- styczeń - sesja KAI „**Budowa w Kościele w Polsce systemu przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich**”
  - luty - uruchomienie strony www.wspolnotazezranionymi.pl
  - marzec - powołanie przez KEP **roboczego zespołu ds. kontaktu z Państwową Komisją ds. Pedofilii**
  - marzec - **decyzja zakonów męskich o współpracy z FSJ** - przedstawiciel zakonów w Zarządzie FSJ
  - czerwiec - KEP zatwierdziła Martę Titaniec jako **prezeskę FSJ**
  - wrzesień - **międzynarodowa konferencja: „Naszą wspólną misją ochrona dzieci Bożych”**, zorganizowana w Warszawie przez Papieską Komisję ds. Ochrony Małoletnich oraz KEP
  - listopad - **ukonstytuowanie Rady przy Delegacie KEP**
  - grudzień - inauguracja telefonu **zaufania „Siostry dla Sióstr”** - siostry zakonne rozpoczynają dyżury telefoniczne - towarzyszenie osobom zranionym
- 2022**
- luty - sesja KAI - „**Budowanie systemu ochrony małoletnich i bezbronych w Kościele w Polsce - bilans i perspektywy**”
  - wrzesień - mianowanie Ewy Kusz - wicedyrektor COD - na członkinię Papieskiej Komisji ds. Ochrony Małoletnich
  - wrzesień - ukazanie się w wersji ukraińskiej publikacji „Spowiednik wobec dramatu wykorzystania seksualnego. Poradnik”
  - październik - KEP zatwierdził członków Zarządu FSJ na drugą kadencję
  - październik - przyjęcie przez KEP zmian w Statucie Fundacji Świętego Józefa KEP

01.2023

FSJ rozpoczęła bezpłatne konsultacje prawnokanoniczne dla osób skrzywdzonych

03.2023

- decyzja KEP o rozpoczęciu prac nad powołaniem komisji niezależnych ekspertów do zbadania zjawiska wykorzystania seksualnego w Kościele w Polsce
- decyzja KEP o powołaniu zespołu ds. ewaluacji dokumentu „Wskazania dla kapłanów pełniących posługę egzorcysty”

05.2023

otwarcie Centrum Pomocy Osobom Pokrzywdzonym BETANIA w Toruniu

06.2023

decyzje KEP dotyczące koncepcji komisji niezależnych ekspertów: badania od 1945 do czasu powołania komisji, charakter interdyscyplinarny, zaproszenie męskich i żeńskich zakonów do współtworzenia komisji

06.2023

- o. Adam Żak SJ zostaje przez KEP wybrany na trzecią kadencję na Koordynatora ds. ochrony dzieci i młodzieży
- ks. Grzegorz Strzelczyk zakończył pracę w Zarządzie Fundacji Świętego Józefa KEP

08.2023

przekazanie biskupom raportu ISKK „Wykorzystywanie seksualne osób małoletnich przez duchownych katolickich w Polsce w latach 1950–2021. Wyniki trzech kwerend przypadków zgłoszonych diecezjom i jurysdykcjom zakonnym w latach 1990–2021”

09.2023

Ukazanie się w wersji czeskiej publikacji „Spowiednik wobec dramatu wykorzystania seksualnego. Poradnik”

10.2023

- szkolenie przeprowadzone przez FSJ dla wyższych przełożonych zakonów męskich nt. reagowania, pomocy i prewencji
- decyzja Konferencji Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich o przystąpieniu do prac nad powołaniem komisji niezależnych ekspertów

11.2023

- decyzja KEP o zmianie nazwy inicjatywy duszpasterskiej I piątku Wielkiego Postu na Dzień modlitwy i solidarności z Osobami Skrzywdzonymi wykorzystaniem seksualnym
- COD rozpoczyna pracę nad przygotowaniem „standardów ochrony małoletnich” dla instytucji kościelnych
- opublikowanie przez ISKK raportu „Wykorzystywanie seksualne osób małoletnich przez duchownych katolickich w Polsce w latach 1950–2021. Wyniki trzech kwerend przypadków zgłoszonych diecezjom i jurysdykcjom zakonnym w latach 1990–2021”

Struktura systemu reagowania na wykorzystanie seksualne, pomocy skrzywdzonym i prewencji w Kościele w Polsce

---

Na kolejnych stronach niniejszego raportu przedstawione zostały zadania poszczególnych podmiotów systemu ochrony i ich działania w 2023 roku.

Strukturę systemu budowanego w oparciu o decyzje KEP prezentuje zamieszczony obok diagram. Niniejszy raport przedstawia także działalność innych podmiotów – niezależnych wobec Episkopatu, jak np. punkty konsultacyjne czy telefony zaufania – które stanowią istotną część odpowiedzi Kościoła w Polsce na dramat wykorzystywania seksualnego małoletnich i bezbronnych.

DELEGAT KEP DS. OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY

KOORDYNATOR KEP

RADA
PRZY
DELEGACIE
KEP

STRUKTURY
WYKONAWCZO-POMOCOWE

STRUKTURY
PODSTAWOWE

CENTRUM
OCHRONY
DZIECKA

STRUKTURY
EKSPERCKIE

BIURO
DELEGATA KEP
DS. OCHRONY
DZIECI I MŁODZIEŻY

FUNDACJA
ŚWIĘTEGO JÓZEFA
KONFERENCJI
EPISKOPATU
POLSKI

DELEGACI
/DELEGATKI

DUSZPASTERZE
/SIOSTRY
TOWARZYSZĄCE

● ZESPÓŁ DS. KONTAKTU
Z PAŃSTWOWĄ
KOMISJĄ DS. PEDOFILII

● INSTYTUT STATYSTYKI
KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO
SAC

KOORDYNATORZY FSJ

ZESPÓŁ DS. KONSULTACJI
PRAWNOKANONICZNYCH

ODPOWIEDZIALNI
ZA PREWENCJĘ

KURATORZY

Delegat KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży i jego Biuro

DELEGAT KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI DS. OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY

Abp Wojciech Polak

Metropolita Gnieźnieński i Prymas Polski

BIURO DELEGATA KEP DS. OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY (BD KEP)

Kierownik: ks. Piotr Studnicki

tel. +48 726 888 112

e-mail: ochrona@episkopat.pl

Sekretariat:

Marta Dalgiewicz

tel. +48 22 530 48 04

e-mail: biurodelegata@episkopat.pl

Skwer kard. Stefana Wyszyńskiego 6, 01-015 Warszawa

www: ochrona.episkopat.pl

Delegat KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży, działając we współpracy z biskupami diecezjalnymi, odpowiada za aspekt prawnokanoniczny oraz organizacyjno-komunikacyjny systemu reagowania, pomocy i prewencji w Kościele w Polsce. Delegat KEP realizuje swoje zadania przy pomocy swojego biura, we współpracy z podmiotami tworzącymi system ochrony małoletnich i bezbronnych.

DZIAŁANIA ZREALIZOWANE W ROKU 2023

1. Inicjowanie i promowanie systemowych rozwiązań dla Kościoła w Polsce, które służą ochronie małoletnich i bezbronnych oraz pomocy osobom skrzywdzonym:

- organizowanie i przeprowadzenie 2 posiedzeń Rady przy Delegacie KEP (włączenie przedstawicielki zgromadzeń żeńskich w prace Rady)
- przewodniczenie posiedzeniom Rady Fundacji Świętego Józefa KEP
- powołanie i prace zespołu przygotowującego komisję niezależnych ekspertów do zbadania zjawiska wykorzystania seksualnego w Kościele w Polsce
- spotkania z konsultami Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych i Zakonów Męskich w Polsce i włączenie przedstawicieli zgromadzeń męskich i żeńskich w prace przygotowawcze komisji niezależnych ekspertów
- powołanie i prace zespołu ds. ewaluacji dokumentu „Wskazania dla kapłanów pełniących posługę egzorcysty”
- kontynuacja prac nad nowelizacją Wytocznych KEP
- procedowanie zmiany nazwy inicjatywy duszpasterskiej I piątku Wielkiego Postu na Dzień modlitwy i solidarności z Osobami Skrzywdzonymi wykorzystaniem seksualnym

2. Monitorowanie systemu reagowania, pomocy i prewencji na poziomie ogólnopolskim

- przeprowadzenie we współpracy z ISKK kwerendy przypadków wykorzystania seksualnego małoletnich zgłoszonych w Kościele w Polsce w 2022 roku
- udział w opracowaniu raportu „Wykorzystywanie seksualne osób małoletnich przez duchownych katolickich w Polsce w latach 1950–2021. Wyniki trzech kwerend przypadków zgłoszonych diecezjom i jurysdykcjom zakonnym w latach 1990–2021”

- przygotowanie i przeprowadzenie we współpracy z FSJ rocznej ewaluacji działalności osób pracujących w systemie lokalnym
- współpraca w przygotowaniu i przeprowadzeniu szkoleń i warsztatów dla delegatów, delegatek, duszpasterzy i sióstr towarzyszących, kuratorów i odpowiedzialnych za prewencję
- wdrożenie oprogramowania do komunikacji wewnętrznej dla osób zaangażowanych w kościelnym systemie ochrony; migracja 4 stron internetowych, wyświetlających dane osób systemu
- aktualizacja bazy danych osób zaangażowanych w systemie ochrony małoletnich i bezbronnych

3. Podejmowanie działań służących komunikacji wewnątrzkościelnej w temacie ochrony małoletnich i bezbronnych i pomocy osobom skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym

- korespondencja i spotkanie online z Papieską Komisją ds. Ochrony Małoletnich dot. organizacji w Kościele w Polsce systemu prewencji wykorzystania seksualnego
- wystąpienia Delegata KEP na 3 zebraniach plenarnych KEP, Radzie Biskupów Diecezjalnych oraz Radzie Stałej Konferencji Episkopatu Polski; korespondencja z biskupami diecezjalnymi w sprawach Fundacji Świętego Józefa KEP
- kampania informacyjna skierowana do parafii – plakaty z informacjami, gdzie osoby skrzywdzone mogą uzyskać wsparcie ze strony Kościoła
- kontakty z osobami skrzywdzonymi (udzielenie informacji, pomoc w złożeniu zawiadomienia) oraz kontakt z przedstawicielami diecezji i zgromadzeń w sprawie osób skrzywdzonych
- konsultacje dla osób z systemu, zwł. delegatów i rzeczników diecezji, zakonów męskich i żeńskich, m.in. zagadnień prawnych i w zakresie komunikowania
- działania związane z przygotowaniem i obchodami Dnia modlitwy i pokuty za grzech wykorzystania seksualnego (24 II 2023), w tym komunikat Delegata KEP oraz przygotowanie materiałów duszpasterskich i kampania w rozgłośniach katolickich

- spotkania i wystąpienia, m.in. dla formatorów seminaryjnych i sióstr delegatek, duszpasterzy młodzieży i sióstr zakonnych pracujących z młodzieżą, dla księży pallotynów, dla kleryków karmelitańskich, studentów duszpasterstwa dominikańskiego, podczas Kongresu Katolików i Katoliczek
- wystąpienie ks. P. Studnickiego na międzynarodowej konferencji naukowej na Papieskim Uniwersytecie Świętego Krzyża w Rzymie nt. doświadczeń komunikacyjnych Kościoła w Polsce w temacie wykorzystania seksualnego
- organizacja i przeprowadzenie z FSJ szkolenia dla wyższych przełożonych zakonów męskich w Polsce
- przygotowanie materiałów edukacyjnych w ramach projektu międzynarodowego szkolenia koordynowanego przez Centrum Godności Dziecka we Lwowie

4. Informowanie opinii publicznej o działaniach Kościoła w Polsce podejmowanych w odpowiedzi na dramat wykorzystania seksualnego małoletnich i bezbronnych

- oświadczenie Delegata KEP dot. prawa skrzywdzonych do informacji o wynikach postępowań, komentarz po zapoznaniu się z wynikami kwerendy przeprowadzonej przez dziennikarzy „Rzeczpospolitej” w archiwach państwowych
- udział Delegata KEP w konferencji prasowej podsumowującej 394. i 396. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski
- komunikat Kierownika Biura Delegata KEP i Koordynatora KEP ws. oceny działań kard. Wojtyły
- przygotowanie we współpracy z FSJ raportu z działania systemu ochrony małoletnich w Kościele wraz z wynikami kwerendy ISKK dot. zgłoszeń wykorzystania seksualnego (za rok 2022)
- opracowanie artykułu „Pomoc ofiarom wykorzystania seksualnego i system prewencji”, opublikowanego w raporcie KAI „Kościół w Polsce 2023”
- przeprowadzenie we współpracy z KAI sesji konferencji prasowej „System ochrony osób małoletnich i bezbronnych oraz prewencja w Kościele w Polsce – rozwój i perspektywy”

- przygotowanie we współpracy z FSJ kampanii #RazemByPomagać w rozgłoszeniach katolickich przed Dniem modlitwy i pokuty za grzech wykorzystania seksualnego
- wywiady abp. W. Polaka dla „Rzeczpospolitej” i portalu Stacja7; artykuły i wystąpienia medialne ks. P. Studnickiego, m.in. w specjalnej audycji radiowej na Dzień modlitwy i pokuty za grzech wykorzystania seksualnego, w programie „Między Ziemią a Niebem” TVP, wywiady prasowe („Sprawcy wtórnej wiktyimizacji” w „Przewodniku Katolickim”, „Fala zgłoszeń” w „Tygodniku Powszechnym”), a także rozmowy radiowe i komentarze, m.in. nagranie Youtube „Ksiądz = pedofil i co dalej? Kościół i know-how ochrony dzieci”, udział w programie „Balans Bieli” o skandalach w Kościele
- przygotowanie materiałów do spisu bibliograficznego z zakresu ochrony małoletnich przed wykorzystaniem
- prowadzenie stron internetowych i profili społecznościowych

Koordynator KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży

KOORDYNATOR KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI DS. OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY

o. Adam Żak SJ

Dane kontaktowe:

tel. +48 785 032 106

e-mail: adam.zak@ignatianum.edu.pl

Koordynator KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży odpowiada za aspekt merytoryczny działania systemu ochrony małoletnich i bezbronnych przed wykorzystaniem seksualnym w Kościele w Polsce. Do zadań Koordynatora KEP należy przede wszystkim:

- wskazywanie kierunków działań systemu, opracowywanie strategii ochrony małoletnich i bezbronnych
- dbanie o zachowanie standardów jakości w zakresie prewencji i ich upowszechnianie
- dbanie o merytoryczny poziom działań, szkoleń, warsztatów, publikacji itd. realizowanych w ramach systemu
- doradztwo podmiotom składającym się na system ochrony
- podejmowanie współpracy z instytucjami zajmującymi się ochroną małoletnich i bezbronnych w Polsce i za granicą
- koordynowanie prac zespołów roboczych delegatów, duszpasterzy, kuratorów i odpowiedzialnych za prewencję w diecezjach i jurysdykcjach zakonnych

Działania w roku 2023

- udział w posiedzeniach Rady przy Delegacie KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży
- udział w Radzie Fundacji Świętego Józefa KEP
- udział w obradach Komisji Duchowieństwa KEP
- udział w konferencji prasowej KAI „System ochrony małoletnich i bezbronnych oraz prewencja w Kościele w Polsce”
- udział w spotkaniu w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej, zwołanym przez Marszałek Sejmu Elżbietę Witek, na temat bezpieczeństwa dzieci i młodzieży
- udział w debatach nt. „Karol Wojtyła – Jan Paweł II a ochrona małoletnich” zorganizowanych przez Klub Jagielloński oraz Katolicką Agencję Informacyjną
- udział w pracach nad opracowaniem raportu „Wykorzystywanie seksualne osób małoletnich przez duchownych katolickich w Polsce w latach 1950–2021. Wyniki trzech kwerend przypadków zgłoszonych diecezjom i jurysdykcjom zakonnym w latach 1990–2021”
- udział w pracach zespołu ds. ewaluacji dokumentu „Wskazania dla kapłanów pełniących posługę egzorcysty”

Udział w szkoleniach oraz w ich przygotowywaniu:

- dla duszpasterzy i sióstr towarzyszących osobom skrzywdzonym (Góra św. Anny)
- dla delegatów ds. ochrony dzieci i młodzieży (Gniezno)
- dla kuratorów diecezjalnych i zakonnych (Kokotek)
- dla osób odpowiedzialnych za prewencję (Częstochowa)

Nadzór nad pracą zespołów roboczych wypracowujących systemy prewencji:

- dla ośrodków dla osób z niepełnosprawnościami, dla szkół katolickich, dla parafii, dla dorosłych oraz młodzieżowych liderów grup i wspólnot (e-learning), dla dzieci uchodźców

Prezesa: Marta Titaniec

Członkowie Zarządu: ks. Grzegorz Strzelczyk (do 30 czerwca 2023), ks. Janusz Łuczak SAC

Pełnomocnik Zarządu: ks. Piotr Studnicki

Rada Fundacji

Przewodniczący: abp Wojciech Polak,

Delegat KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży

Członkowie Rady:

bp Artur Miziński, sekretarz generalny KEP, wiceprzewodniczący Rady

Marcin Erenc

ks. Piotr Majer

Małgorzata Skórzewska-Amberg

o. Adam Żak

s. Beata Mazur USJK

Adres korespondencyjny:

Skwer kard. Stefana Wyszyńskiego 6

01-015 Warszawa

tel. +48 504 795 357 (poniedziałek–piątek, w godz. 8.30 do 16.30)

e-mail: kontakt@fsj.org.pl

kontakt dla mediów: media@fsj.org.pl

www: fsj.org.pl

Fundacja Świętego Józefa Konferencji Episkopatu Polski, powołana przez KEP w 2019 r., jest jedną z ważnych odpowiedzi Kościoła w Polsce na dramat wykorzystania seksualnego małoletnich i bezbronnych. Finansowana jest przez duchownych diecezjalnych i zakonnych według ustalonych przez KEP składek (2000 zł od biskupa i 150 zł od prezbitera rocznie).

Fundacja wspiera bezpośrednio osoby skrzywdzone, finansuje w formie grantów działania podmiotów prawnych oraz realizuje projekty własne.

Na poziomie lokalnym Fundacja działa we współpracy z koordynatorami FSJ, mianowanymi w każdej diecezji oraz w męskich zgromadzeniach zakonnych. Obecnie liczba koordynatorów to 75 osób, w tym 48 w diecezjach i 27 w zgromadzeniach zakonnych.

FINANSOWANIE W ROKU 2023

Fundacja otrzymała 3 682 446,59 zł (ze składek obowiązkowych z diecezji i zakonów męskich, z wpłat zasądzonych oraz od osób indywidualnych).

W roku 2023 Fundacja Świętego Józefa na pomoc bezpośrednią osobom skrzywdzonym i pomoc pośrednią wydała blisko 2 mln 700 tys. zł.

Finansowanie pomocy bezpośredniej osobom skrzywdzonym

W 2023 r. Fundacja wsparła blisko 100 osób skrzywdzonych wykorzystaniem seksualnym. Fundacja sfinansowała pomoc psychoterapeutyczną, medyczną, leki, pomoc prawną, edukacyjną i duchową dla prawie 60 osób na kwotę 535 591,50 zł. Jest to dwukrotny wzrost w stosunku do roku 2022. Ponadto w podobny sposób wsparła przez granty złożone przez diecezje i jurysdykcje zakonne blisko 40 osób.

Fundacja zaangażowała się również w pomoc dotyczącą kontaktów osób skrzywdzonych z diecezjami albo zakonami, interweniowała na ich prośbę wobec podmiotów zewnętrznych, wspierała w przygotowaniu pism, składaniu zawiadomień, towarzyszenia w trakcie zgłaszania krzywdy.

Fundacja wspierała w 2023 r. następujące podmioty:

- 32 diecezje (67 grantów)
- 6 zgromadzeń męskich (13 grantów)
- 7 zgromadzeń żeńskich (8 grantów)
- Centrum Ochrony Dziecka (4 granty)
- Inicjatywę Zranieni w Kościele (1 grant)

Granty Fundacji

W 2023 r. zostały udzielone 93 granty, w tym:

- 33 granty na podnoszenie kwalifikacji i rozwoju profesjonalnego
- 11 grantów na studia podyplomowe „Ochrona małoletnich i osób prawnie z nimi zrównanych w prawie kanonicznym” na UPJP2
- 23 granty na pomoc bezpośrednią skrzywdzonym (finansowanie psychoterapii, pomocy medycznej, leczenia psychiatrycznego, leków, pomocy prawnej, edukacyjnej i duchowej) realizowaną przez diecezje i zakony męskie
- 15 grantów na finansowanie 6 punktów konsultacyjnych w Poznaniu, Kaliszu, Gnieźnie, Gdańsku, Toruniu oraz w Ciechanowie, działanie telefonu Zranieni w Kościele, wydanie publikacji „Wykorzystywanie seksualne osób małoletnich i dorosłych bezbronnych – ujęcie interdyscyplinarne” oraz monografii „Celibat. ujęcie interdyscyplinarne”, finansowanie terapii własnej, własnej superwizji, superwizji grupowej, finansowanie działania COD oraz rekolekcji dla skrzywdzonych
- 11 grantów na szkolenia w ramach prewencji

Dofinansowanie rozwoju profesjonalnego osób pracujących z osobami skrzywdzonymi

Fundacja wspiera podnoszenie kwalifikacji świeckich i duchownych (studia specjalistyczne, COD, UPJP2, kurs na Wydziale Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie), którzy służą pomocą osobom skrzywdzonym poprzez wsparcie eksperckie.

Z tej formy wsparcia skorzystało 45 osób:

- 30 osób w ramach grantów na specjalistyczne studia
- 4 osoby w ramach grantów z projektu z Krajowym Ośrodkiem Duszpasterstwa Rodzin „Wsparcie diecezjalnych Wydziałów Duszpasterstwa Rodzin w zakresie prewencji wykorzystania seksualnego”
- 11 osób podjęło studia podyplomowe „Ochrona małoletnich i osób prawnie z nimi zrównanych w prawie kanonicznym” na UPJP2

Wspieranie prewencji

Fundacja Świętego Józefa KEP sfinansowała 3 projekty Centrum Ochrony Dziecka służące budowaniu i rozwijaniu systemu prewencji:

- doroczne spotkanie szkoleniowe w ramach doskonalenia kadry systemu dla odpowiedzialnych za prewencję w diecezjach i zakonach
- budowanie systemu prewencji wykorzystania seksualnego w szkołach katolickich - etap II, tzn. tworzenie bezpiecznego środowiska w szkołach katolickich w Polsce poprzez odpowiednią formację nauczycieli i innych pracowników
- szkolenie z dziedziny prawa dotyczące tzw. „Ustawy Kamilka”. Szkolenie miało na celu podniesienie kompetencji z dziedziny prawa oraz zapoznanie się z bieżącymi zmianami w prawie

Ponadto w ramach innych 8 grantów realizowane były szkolenia prewencyjne dla wychowawców seminaryjnych, kierowników duchowych, księży, seminarzystów, katechetów oraz harcerzy.

POMOC BEZPOŚREDNIA REALIZOWANA PRZEZ DIECEZJE I ZAKONY MĘSKIE

W ramach 23 grantów złożonych przez diecezje i zakony męskie na pomoc psychoterapeutyczną, edukacyjną i prawną udzielono pomocy ok. 40 osobom.

WAŻNIEJSZE PROJEKTY I DZIAŁANIA WŁASNE FSJ

Bezpłatne konsultacje prawnokanoniczne dla osób skrzywdzonych

9 stycznia 2023 r. Fundacja uruchomiła projekt bezpłatnych konsultacji prawnokanonicznych dla osób skrzywdzonych. Zespół tworzy 8-osobowa grupa prawników, kanonistów (trzy osoby świeckie, w tym dwie kobiety oraz 5 księży).

Zadaniem Zespołu jest udzielanie konsultacji w obszarze prawa kanonicznego osobom, które nawiążą kontakt drogą e-mailową poprzez adres konsultacjekanoniczne@fsj.org.pl.

W 2023 roku zrealizowano 60 konsultacji prawnokanonicznych. Zespół przygotował 24 analizy/opinie prawnokanoniczne.

Ponadto zespół przygotowuje komentarz do dokumentu papieża Franciszka „Vos estis lux mundi” (VELM).

Telefon i strona internetowa zgloskrzywde.pl

Strona powstała, by osobom, które doznały wykorzystania seksualnego w Kościele albo wiedzą o krzywdzie innych, dostarczyć podstawowych informacji o ich prawach, wsparciu, na jakie mogą liczyć, procedurach zgłoszeń i możliwościach reakcji na ewentualne zaniedbania ze strony władz kościelnych.

Telefon i e-mail przeznaczone są dla osób, które próbowały zgłosić krzywdę w Kościele, ale napotykały trudności lub mają uwagi do kościelnego systemu zgłoszenia i pomocy skrzywdzonym. W 2023 roku zrealizowano 106 godzin dyżuru telefonicznego. W tym czasie odebrano 45 telefonów od 25 kobiet i 20 mężczyzn.

tel. + 48 571 805 535 (w czwartki w godzinach 18.00 do 20.00)

e-mail: zgloskrzywde@fsj.org.pl

www: zgloskrzywde.pl

Projekty realizowane z Konsultą Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych

W 2023 r. w porozumieniu z Konferencją Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce, Fundacja Świętego Józefa KEP kontynuowała dwa projekty uruchomione 1 grudnia 2021 r.: „Siostry towarzyszące zranionym” oraz telefon zaufania „Siostry dla Sióstr”.

Siostry towarzyszące zranionym

Dyżury duszpasterskie sióstr dają możliwość osobom skrzywdzonym bycia wysłuchanym przez kobiety oraz wyjścia naprzeciw tym, którzy potrzebują duchowego wsparcia oraz towarzyszenia na drodze zdrowienia, niezależnie od etapu przeżywania krzywdy i jej skutków.

Dane 15 sióstr z 14 zgromadzeń żeńskich uczestniczących w projekcie dostępne były na stronach: [www: wspolnotazezranionymi.pl](http://www.wspolnotazezranionymi.pl), [www: zgloskrzywde.pl](http://www.zgloskrzywde.pl), [www: ochrona.episkopat.pl](http://www.ochrona.episkopat.pl).

Większość udzielonej pomocy to wysłuchanie, przyjęcie, udzielenie podstawowych informacji nt. możliwości działań lub szukania pomocy w danym terenie; w niektórych przypadkach dłuższe towarzyszenie duchowe w procesie. Dzwoniły osoby skrzywdzone, bliscy osób skrzywdzonych lub świadkowie krzywdy w środowisku.

Każda z sióstr odbyła w ciągu 2023 r. od 42 do 52 dyżurów, co daje łącznie ok. 1300 h w ciągu roku.

Telefon zaufania „Siostry dla Sióstr”

tel. + 48 798 009 615 (w środy w godzinach 19.00 do 21.00)

Telefon zaufania „Siostry dla Sióstr” (SdS) prowadzony był przez 7 sióstr zakonnych i skierowany do obecnych i byłych sióstr zakonnych, które albo same potrzebują pomocy z powodu doznanej krzywdy wykorzystania seksualnego czy innej formy przemocy albo w środowisku, w którym pracują, spotkały osobę, która doświadczyła tego typu zranienia.

Osobami dzwoniącymi były: siostry zakonne i osoby świeckie. Tematy, z którymi dzwoniło dotyczyły wykorzystania seksualnego, obowiązku i sposobu zgłoszenia sprawy, poczucia niesprawiedliwości, konfliktów we wspólnotach, poczucia przemocy emocjonalno-psychicznej oraz obawy o swoje zdrowie i brak powołań we wspólnotach.

W 2023 roku zrealizowano 94 h w ramach 47 dyżurów telefonicznych. W tym czasie odebrano 9 telefonów od osób potrzebujących.

Współpraca z uczelniami wyższymi

Fundacja współpracuje z uczelniami wyższymi w finansowaniu i promocji kursów i studiów podyplomowych służących profesjonalizacji osób zaangażowanych w diecezjach i zgromadzeniach w system ochrony dzieci i młodzieży.

W 2023 r. Fundacja pokryła czesne 11 uczestników dwusemestralnych studiów podyplomowych „Ochrona małoletnich i osób prawnie z nimi zrównanych w prawie kanonicznym” zorganizowanych przez Wydział Prawa Kanonicznego UPJP2 w Krakowie.

Wsparcie diecezjalnych Wydziałów Duszpasterstwa Rodzin w zakresie prewencji

Fundacja we współpracy z Krajowym Ośrodkiem Duszpasterstwa Rodzin przy Konferencji Episkopatu Polski realizowała trzeci rok projekt „Wsparcie diecezjalnych Wydziałów Duszpasterstwa Rodzin w zakresie prewencji wykorzystania seksualnego”.

Celem tego projektu jest podwyższenie kwalifikacji osób pracujących w poradniach diecezjalnych i dotarcie dzięki nim do osób skrzywdzonych poza Kościołem.

W ramach projektu w 2023 r. Fundacja opłaca 4 osobom z 4 diecezji specjalistyczne studia z dziedziny seksuologii klinicznej (2 osoby) oraz psychotraumatologii (2 osoby).

Projekt objęty jest patronatem Delegata KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży oraz Przewodniczącego Rady ds. Rodziny.

Strona WSPOLNOTAZEZRANIONYMI.PL

Duchowe wsparcie dla osób skrzywdzonych, ich rodzin i wspólnot. Strona prowadzona jest we współ-

pracy z przedstawicielami duszpasterzy osób skrzywdzonych wykorzystaniem seksualnym w Kościele.

e-mail: kontakt@wspolnotazezranionymi.pl

www: wspolnotazezranionymi.pl

Współpraca z Komisją Wychowania Katolickiego KEP

We współpracy z Komisją Wychowania Katolickiego KEP Fundacja kontynuowała zainicjowane w 2022 r. prace nad opracowaniem zagadnień związanych z prewencją wykorzystywania seksualnego, które mają znaleźć się w programach katechetycznych. Konspektom katechez towarzyszyć będą przygotowane materiały: opowiadania dla klas 1-4 szkoły podstawowej, które stanowią spójną część z katechezami. Natomiast dla klas 5-8 szkoły podstawowej oraz 1-4 szkoły średniej powstają podcasty odnoszące się do treści katechez, możliwe do wykorzystania podczas zajęć lekcyjnych.

W 2023 r. powstały 24 konspekty katechez i 8 opowiadań.

Finansowanie badań ISKK

W 2023 r. Fundacja opłacała badania statystyczne Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego dotyczące wykorzystywania seksualnego osób małoletnich przez niektórych inkardynowanych do diecezji polskich duchownych oraz niektórych profesów wieczystych męskich zgromadzeń zakonnych i stowarzyszeń życia apostołskiego w Polsce za rok 2022.

Fundacja sfinansowała także publikację raportu „Wykorzystywanie seksualne osób małoletnich przez duchownych katolickich w Polsce w latach 1950–2021. Wyniki trzech kwerend przypadków zgłoszonych diecezjom i jurysdykcjom zakonnym w latach 1990–2021”.

Działania zagraniczne

UKRAINA

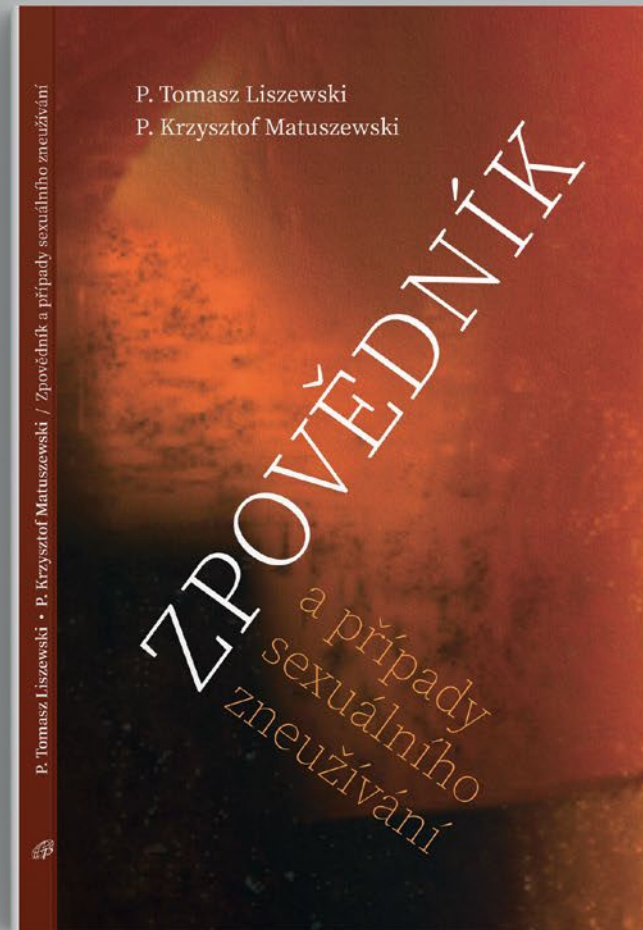
- na prośbę Centrum Godności Dziecka działającego przy Katolickim Uniwersytecie we Lwowie, przygotowano tekst „Odpowiedzialność za ochronę nieletnich i osób bezbronnych w Kościele. Zasady rozliczalności i przejrzystości” na potrzeby międzynarodowego szkolenia
- na wniosek Komisji duszpasterstwa młodzieży przy Konferencji Episkopatu Ukrainy Kościoła Rzymskokatolickiego, Fundacja sfinansowała dodruk kolejnych 1000 egzemplarzy poradnika „Spowiednik wobec dramatu wykorzystania seksualnego. Poradnik” w języku ukraińskim
- przeprowadzono szkolenia online pt. „Pomoc osobom skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym – doświadczenie Kościoła w Polsce” dla delegatów Kościoła rzymskokatolickiego w Ukrainie

CZECHY

Dzięki współpracy Fundacji i praskiego wydawnictwa Paulinky, publikacja „Spowiednik wobec dramatu wykorzystania seksualnego. Poradnik” została wydana w Republice Czeskiej i trafiła do sprzedaży.

Publikacja:
„Spowiednik wobec dramatu wykorzystania
seksualnego. Poradnik”

Centrum Ochrony Dziecka

Dyrektor: o. Adam Żak SJ

Dane kontaktowe:

ul. Kopernika 26, 31-501 Kraków

tel.: +48 785 042 123

+48 12 399 96 67

e-mail: cod@ignatianum.edu.pl

pomoccod@ignatianum.edu.pl

www: cod.ignatianum.edu.pl

Centrum Ochrony Dziecka jest jednostką międzywydziałową działającą od 2014 r. przy Uniwersytecie Ignatianum w Krakowie. COD wspiera system ochrony dzieci i młodzieży poprzez działania edukacyjne i koncepcyjne, a zwłaszcza:

- opracowywanie nowych programów prewencji, materiałów pomocniczych itd.
- opracowywanie programów szkoleń dla różnych grup docelowych, ich prowadzenie albo merytoryczne lub kadrowe wspieranie innych podmiotów w ich prowadzeniu
- ewaluację programów szkoleniowych i szkoleń
- pomoc superwizyjną i ekspercką dla podmiotów systemu
- prowadzenie studiów podyplomowych z zakresu ochrony dzieci i młodzieży przed wykorzystaniem seksualnym
- międzynarodową współpracę i wymianę doświadczeń

Działania w roku 2023

Centrum Ochrony Dziecka rozpoczęło siódmą edycję studiów podyplomowych „Profilaktyka przemocy seksualnej wobec dzieci i młodzieży”, w której bierze udział 14 studentów.

W trwającej szóstej edycji studiów uczestniczy 21 studentów.

Powołano i koordynowano zespołami ds. wprowadzania standardów ochrony małoletnich w placówkach – 10 zespołów według charakteru placówek.

Grupy robocze działające z inicjatywy i pod superwizją COD:

Zespół ds. kursów e-learning: odbyły się 4 spotkania; udostępniono kurs dla dorosłych liderów w którym uczestniczyło dotąd 150 osób

Projekt „Bezpieczna parafia”: odbyło się 10 spotkań; przygotowano materiały wideo dla dzieci i młodzieży oraz duchowieństwa i pracowników parafii, a w przygotowaniu są materiały dla rodzin

Projekt „Bezpieczna szkoła”: odbyło się 8 spotkań roboczych oraz 26 szkoleń w ramach 2. fazy projektu „Profilaktyka przemocy seksualnej wobec uczniów szkoły katolickiej” na terenie całej Polski, m.in. w Gdyni, Sandomierzu, Katowicach, Suwałkach, Częstochowie, Wólce Czepowej, Jastrzębie-Zdroju, Krakowie, Włocławku, Piskowicach, Bydgoszczy, Wrocławiu, Radomiu, Kaliszu, Chojnicach, Wierzbie k. Kutna, Nowym Sączu, Tczewie, Jazskotle, Rumii, Nowej Soli

Sieć Przedstawicieli Kościołów ds. Ochrony w Europie Środkowo-Wschodniej CEE Network: odbyło się 7 spotkań oraz przeprowadzono 4 webinary:

- webinar dla kanonistów w CEE Network (jęz. włoski) – Robert Geisinger SJ i ks. Jan Dohnalik (czerwiec)
- webinar dla nie-kanonistów w CEE Network o procedurach postępowań kanonicznych (jęz. angielski) – Robert Geisinger SJ (wrzesień)
- webinar dla uczestniczek i uczestników CEE Network z Antonią Sobocki ze Szkocji, odpowiedzialną za ruch promujący pojednanie Kościoła z ofiarami/ocalonymi wykorzystania seksualnego (listopad)
- webinar dla wszystkich w CEE Network o wykorzystaniu duchowym (jęz. włoski) – Robert Leżohupski OFMConv. (grudzień)

Inne szkolenia i webinaria:

- warsztaty dla WŻCh Kraków nt. towarzyszenia osobom skrzywdzonym
- szkolenie w Opolu dla jezuickich duszpasterzy akademickich dotyczące prewencji wykorzystania seksualnego
- szkolenie dla placówki opiekuńczo-wychowawczej w Krakowie
- szkolenie dla alumnów Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku
- szkolenie w zakresie prawnokanonicznej odpowiedzi Kościoła na dramat wykorzystywania seksualnego osób małoletnich i bezbronnych, przeznaczone dla oficjałów, kanclerzy oraz urzędników kurii biskupich i zakonnych oraz sędziów i innych pracowników sądów biskupich
- szkolenie online dotyczące tzw. „Ustawy Kamilka” – sędzia Agnieszka Matysek, mecenas Monika Horna-Cieślak

- szkolenie dotyczące standardów ochrony małoletnich dla pracowników Publicznego Liceum Ogólnokształcącego Jezuitów w Krakowie
- szkolenia duchowieństwa diecezjalnego i zakonnego w Diecezji Jași w Rumunii
- webinarium dla Węgrów dotyczący sytuacji w Kościołach Europy Środkowo-Wschodniej i ich wpływ na ochronę dzieci i młodzieży
- webinarium dla absolwentów studiów podyplomowych z wykładem Teresy Devlin z Irlandii

Inne spotkania:

- spotkanie z przedstawicielami grup osób skrzywdzonych z Czech i Słowenii
- spotkanie z odpowiedzialnymi za Jezuicką Służbę Uchodźcom w Polsce
- spotkanie w DA w Katowicach
- robocze spotkanie w Krakowie z formatorami księży salezjanów wszystkich inspektorii w Polsce nt. „Co formatorzy powinni wiedzieć o wykorzystywaniu seksualnym?”
- spotkanie w Sejmie RP w sprawie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży
- prezentacja na temat „Ochrona dzieci i młodzieży w Kościele w Polsce” dla katechetów z Diecezji Elbląskiej w czasie inauguracji roku katechetycznego
- spotkania online w ramach Global Safeguarding Alliance

Wypowiedzi medialne i publikacje:

- artykuł Ewy Kusz „The context of listening and responding” w ramach monografii „Culture of healing” pod redakcją Papieskiej Komisji ds. Ochrony Małoletnich
- wywiad Zbigniewa Nosowskiego z ks. Janem Dohnalikiem pt. „Mniej bezbronni kanonicznie” opublikowany w kwartalniku „Więź”
- „Nowenna przez wstawiennictwo św. Augustyna za zranionych”

- komentarze na temat sporu o Jana Pawła II i reagowanie na dramat wykorzystywania seksualnego małoletnich, m.in. Adam Źak SJ – „Reportaż «Franciszkańska 3» stawia tezy na podstawie domysłów”; Ewa Kusz – „Spór o Jana Pawła II jako szansa” (tłumaczenie na język czeski)
- wypowiedzi na temat prac nad zadaniami wynikającymi z tzw. „Ustawy Kamilka” i pracami nad przygotowaniem „standardów ochrony małoletnich”
- Wywiad z Ewą Kusz na temat ochrony małoletnich przed wykorzystaniem i przemocą opublikowany na portalu misyjne.pl

Struktury podstawowe

Pełna baza danych znajduje się na stronie internetowej ochrona.episkopat.pl

Poziom lokalny systemu ochrony dzieci i młodzieży oraz pomocy osobom skrzywdzonym – tzw. struktury podstawowe – tworzą działający w diecezjach i jurysdykcjach zakonnych:

- **delegaci/delegatki ds. ochrony dzieci i młodzieży**
ich głównym zadaniem jest przyjmowanie osób zgłaszających krzywdę i uruchamianie przewidzianych prawem działań
Aktualnie działa: 167 delegatów i delegatek ds. ochrony dzieci i młodzieży
– 55 w diecezjach, 65 w zakonach męskich i 56 w zgromadzeniach żeńskich
- **duszpasterze/duszpasterki osób zranionych**
zajmujący się pomocą duszpasterską i wsparciem duchowym skrzywdzonych, ich bliskich oraz wspólnot dotkniętych zgorzeniem
Aktualnie działa: 86 duszpasterzy i sióstr towarzyszących osobom zranionym
– 46 w diecezjach i 40 w zakonach męskich i żeńskich
- **kuratorzy**
ustalają „plany bezpieczeństwa” i towarzyszą duchownemu, który został oskarżony o wykorzystanie seksualne lub skazany za to przestępstwo
Aktualnie działa: 92 kuratorów – 52 w diecezjach, 41 w zakonach męskich
- **osoby lub zespoły odpowiedzialne za prewencję**
Aktualnie działa: 39 w diecezjach, 26 w zakonach męskich, 52 w zgromadzeniach żeńskich

- **koordynatorzy FSJ**

zajmują się w diecezjach i zgromadzeniach zakonnych rozpoznaniem potrzeb i stymulowaniem działań, które może wspierać Fundacja

Aktualnie działa: 75 koordynatorów FSJ – 48 w diecezjach i 27 w zakonach męskich

Działania struktur podstawowych zostały objęte ewaluacją. Dane za rok 2023 zebrano za pomocą anonimowych ankiet on-line. Na podstawie danych za rok 2023 w diecezjach i zgromadzeniach:

Delegaci/delegatki w 2023 roku

(zgodnie z ankietami wypełnionymi przez 97 delegatów/delegatek):

- 103 razy konsultowali się z innymi specjalistami
- 87 razy byli informowani o dalszych postępach sprawy
- 85 razy konsultowali się z psychologiem lub terapeutą
- 81 razy informowali osoby skrzywdzone o postępach sprawy
- 68 razy konsultowali się z kuratorami
- 68 razy konsultowali się z duszpasterzami osób skrzywdzonych
- 58 razy prowadzili dochodzenie wstępne
- 53 razy konsultowali się ze specjalistą od prawa państwowego
- 50 razy kierowali osoby skrzywdzone do psychologa lub terapeuty
- 37 przyjęło nowe zgłoszenia
- 37 razy konsultowali się ze specjalistą od mediów
- 32 razy konsultowali sprawę z komisją powołaną przez biskupa/prowincjała
- 25 razy interweniowali u innych osób lub podmiotów kościelnych w sprawie traktowania osób skrzywdzonych
- 76% zaangażowało się w obchody Dnia modlitwy i pokuty (24 II 2023)
- 28% współpracowało z podmiotami pozakościelnymi, które zajmują się problematyką wykorzystania

Duszpasterze/duszpasterki w 2023 roku

(zgodnie z ankietami wypełnionymi przez 25 duszpasterzy/duszpasterek):

- 519 razy telefonicznie lub bezpośrednio kontaktowali się z osobami skrzywdzonymi
- 36 razy uczestniczyli w prowadzeniu modlitwy za zranionych
- 17 razy kierowali osobę skrzywdzoną do psychologa lub terapeuty
- 12 razy uczestniczyli w podejmowaniu decyzji w poszczególnych sprawach
- 0 razy spotkali się ze wspólnotami, w których doszło do wykorzystania
- 44% współpracowało z innymi podmiotami
- 40% korzystało ze strony wspolnotazezranionymi.pl
- 36% otrzymywało informacje o osobach skrzywdzonych w związku ze zgłoszonymi sprawami (41 razy)
- 32% konsultowało się z psychologiem

Kuratorzy duchownych obwinionych, oskarżonych i skazanych w 2023 roku

(zgodnie z ankietami wypełnionymi przez 19 kuratorów):

- opiekowali się 26 obwinionymi (przed procesem)
- opiekowali się 33 oskarżonymi (w trakcie procesu)
- opiekowali się 27 skazanymi (po wyroku)
- opiekowali się 7 uniewinnionymi
- współpracowali z 16 kuratorami pomocniczymi
- sporządzili 29 „planów bezpieczeństwa”

Koordynatorzy

(zgodnie z ankietami wypełnionymi przez 23 koordynatorów):

- 16 razy byli proszeni przez osoby skrzywdzone o pomoc w kontakcie z FSJ
- 13 razy byli proszeni o pomoc w kontakcie z FSJ przez „ludzi systemu”
- 34% konsultowało wnioski o granty innych podmiotów

Diecezje/zgromadzenia w 2023 roku

(zgodnie z ankietami wypełnionymi przez 23 koordynatorów):

- 45 razy udzieliły pomocy psychologicznej, opłacając specjalistów zewnętrznych
- 9 razy udzieliły pomocy prawnej przez prawników zatrudnionych w diecezji/zgromadzeniu
- 8 razy udzieliły pomocy medycznej
- 7 razy udzieliły pomocy psychologicznej przez psychologów zatrudnionych w diecezji/zgromadzeniu
- 3 razy udzieliły pomocy prawnej, finansując prawników zewnętrznych

Inicjatywa „Zranieni w Kościele”

—
Bezpłatny telefon wsparcia 800 280 900 we wtorki w godz. 19.00 do 22.00

e-mail: info@zranieni.info (Kontakt za pośrednictwem poczty elektronicznej służy celom informacyjnym. Osoby zranione proszone są o kontakt telefoniczny)

www: zranieni.info

Celem telefonu wsparcia Inicjatywy „Zranienie w Kościele” jest zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i duchowego każdej osobie, która zdecyduje się zaufać i skorzystać z form wsparcia, które oferuje inicjatywa ZwK (dyżury telefonu wsparcia, dyżury asystenckie, grupa wsparcia).

Działalność w 2023 roku:

- odebrano 89 telefonów podczas 51 dyżurów
- przy telefonie dyżurowało łącznie 7 konsultantek-psychoterapeutek i 2 konsultantów-psychoterapeutów
- telefon był czynny w sumie 153 godziny, a dodatkowo w każdy czwartek odbywał się 4-godzinny dyżur asystencki, w ramach którego koordynowana była dalsza pomoc prawna, terapeutyczna i duchowa
- oprócz zgłoszeń dotyczących wykorzystania seksualnego, pojawiły się również zgłoszenia dotyczące nadużywania autorytetu duchowego albo władzy przez ludzi Kościoła; kontaktowały się również osoby, które w przeszłości informowały już o swojej sprawie władze kościelne – najczęściej skarżyły się na przedłużające się postępowanie i brak informacji na jego temat; częściej niż dotychczas proszono o konsultacje w zakresie prawa kanonicznego i o wsparcie w komunikacji, często korespondencyjnej, z władzami kościelnymi

Grupa wsparcia

Grupa wsparcia, uruchomiona w ramach Inicjatywy „Zranieni w Kościele” we współpracy z Fundacją Pomocy Psychologicznej „Pracownia Dialogu”, kontynuowała swoje comiesięczne, trzygodzinne, sobotnie spotkania. Z tej formy pomocy skorzystało do tej pory 7 kobiet z różnych części Polski. Grupa miała charakter otwarty, tj. do grupy można było przystąpić w dowolnym czasie.

Działania informacyjne i edukacyjne

ZwK niejednokrotnie zabierało głos w sprawach osób zranionych.

Funkcjonowanie Inicjatywy „Zranieni w Kościele” w 2023 r. zostało sfinansowane z grantu przyznanego przez Fundację Świętego Józefa KEP.

Regionalny Punkt Konsultacyjny dla Osób Zranionych w Kościele – Archidiecezja Poznańska i Gnieźnieńska, Diecezja Kaliska

Dane kontaktowe:

POZNAŃ, ul. Wieżowa 5 (spotkania umawiane indywidualnie)

Dyżury odbywają się w każdą środę w godz. 17.00 do 19.00

tel. +48 693 700 645

GNIEZNO, ul. Seminaryjna 2 w Centrum Edukacyjno-Formacyjnym w Gnieźnie
(spotkania umawiane indywidualnie)

Dyżury odbywają się w każdą pierwszą środę miesiąca w godz. 17.00 do 19.00

tel. +48 663 500 192

KALISZ, Diecezjalne Centrum „Pro Familia”, ul. Harcerska 1A

Dyżury odbywają się w każdą pierwszą środę miesiąca w godz. 17.00 do 19.00

tel. +48 663 500 199

e-mail: punkt.konsultacyjny@archpoznan.pl – wspólny e-mail dla trzech punktów

www: regionalnypunkt.pl

Regionalny Punkt Konsultacyjny dla Osób Zranionych w Kościele z siedzibą w Poznaniu, Gnieźnie i Kaliszu jest miejscem pierwszego kontaktu osób skrzywdzonych z regionu zachodniej i północno-zachodniej Polski z przedstawicielami Kościoła, którzy pragną im pomóc i towarzyszyć. Punkt został utworzony we wrześniu 2020 roku. Tworzą go odpowiednio przeszkolone osoby, głównie świeccy.

Zadania Regionalnego Punktu Konsultacyjnego:

- przyjęcie i wysłuchanie z empatią osób pokrzywdzonych oraz ich bliskich – rodzin, przyjaciół, duszpasterzy towarzyszących takim osobom
- udzielenie informacji nt. przebiegu zgłaszania krzywdy
- opłacenie (udzielenie) pomocy psychologa lub prawnika – do 3 spotkań
- udzielenie pomocy duszpasterskiej (skierowanie do duszpasterza osób zranionych)
- towarzyszenie osobom skrzywdzonym w procedurach zgłoszenia do delegata lub/i prokuratora

W 2023 udzielono pomocy:

- zrealizowano 74 dyżury telefoniczne w ramach 148 godzin (50 Poznań + 12 Gniezno + 12 Kalisz), w ramach których odebrano jeden telefon i jeden mejl
- udział w Dniu modlitwy i pokuty
- zorganizowano i przeprowadzono trzy spotkania dla doradców życia rodzinnego „Spotkanie z osobą skrzywdzoną – co robić?”
- przeprowadzono 2 spotkania ze środowiskami akademickimi
- przygotowano i dystrybuowano ulotki informacyjne dotyczące funkcjonowania Regionalnego Punktu Konsultacyjnego

Ośrodek Pomocy Osobom Zranionym w Kościele – Archidiecezja Gdańska

Dane kontaktowe:

GDAŃSK, ul. Dolna 4/1

Dyżury odbywają się w każdy wtorek w godz. od 18.00 do 19.00

tel. +48 534 238 139

e-mail: opon@caritas.gda.pl

Celem Ośrodka Pomocy Osobom Zranionym w Kościele jest poprawa dostępu osób skrzywdzonych do form pomocy prawnej, psychologicznej i psychiatrycznej.

Zadania Ośrodka Pomocy Osobom Zranionym w Kościele:

- psychologiczne (interwencja kryzysowa, poradnictwo psychologiczne) dla dzieci i dorosłych
- psychoterapeutyczne dla dzieci i dorosłych
- konsultacje z psychiatrą
- konsultacje prawne
- pomoc duchowa

Ośrodek zapewnia powyższą formę wsparcia osobie zgłaszającej się, która sama podejmie decyzję, w jakim wymiarze chce z niej skorzystać. Celem Ośrodka jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i przywrócenie zaufania.

W 2023 roku: zrealizowano 26 dyżurów opłaconych z grantu FSJ w ramach 50 godzin, podczas których nie odebrano żadnego telefonu ani mejla.

Punkt Konsultacyjny METANOIA – Diecezja Płocka

Dane kontaktowe:

CIECHANÓW, ul. Ściegiennego 18

Dyżury odbywają się w piątki w godz. 17.00 do 19.00

tel. +48 514 614 946

e-mail: metanoia@op.pl

Punkt Konsultacyjny Metanoia został powołany, aby służyć osobom, które doświadczyły krzywdy w Kościele. Punkt pełni swoje zadania poprzez:

- cotygodniowe dyżury specjalistów (pedagog, psycholog, prawnik)
- działalność profilaktyczną – szkolenia
- organizowanie spotkań modlitewnych za osoby zranione w Kościele

Działalność w 2023 roku:

- zrealizowano 50 dyżurów w ramach 100 godzin, w ramach których odebrano 25 telefonów, odbyto 20 spotkań
- zorganizowano i przeprowadzono spotkania i szkolenia profilaktyczne dla:
  - szkół w Nasielsku, Ciechanowie, Serocku i w Gołyminie – Ośrodku (uczestniczyło w sumie około 250 dzieci i 100 nauczycieli)
  - Oddziału Przedszkolnego w Gorzyczach k. Ciechanowa (uczestniczyło ok. 60 dzieci i 15 wychowawców)
  - Domu Pomocy Społecznej w Ciechanowie (uczestniczyło 50 mieszkańców i 20 pracowników)
  - animatorów Ruchu Światło – Życie

- młodzieży w ramach diecezjalnego spotkania dla młodzieży Wake Up
- narzeczonych w ramach przygotowania do małżeństwa (uczestniczyło około 800 par)
- zorganizowano 4 spotkania modlitewne w intencji osób zranionych w Kościele (msza święta oraz czuwanie), w których uczestniczyło około 500 osób

Centrum Pomocy Osobom Pokrzywdzonym BETANIA – Diecezja Toruńska

Dane kontaktowe:

TORUŃ, ul. Piekary 39/17

Dyżury odbywają się w każdy wtorek w godz. 17.00 do 20.00

tel. +48 668 432 213

e-mail: dyrektor.betania@gmail.com

Celem działania Centrum Pomocy Osobom Pokrzywdzonym BETANIA jest niesienie osobom skrzywdzonym pomocy psychologicznej i duchowej, towarzyszenie im, udzielenie wsparcia i podstawowych konsultacji związanych ze zgłoszeniem krzywdy. Pomocy w centrum udzielają osoby świeckie i duchowne. W razie potrzeby osoby skrzywdzone mogą także skorzystać z psychoterapii.

Na swoim profilu na Facebooku, dostępnym pod adresem: www.facebook.com/centrumbetania Centrum zamieszcza przydatne informacje dla osób doświadczających krzywdy oraz wskazówki, jak zapobiegać, rozpoznawać i właściwie reagować na zachowania przemocowe.

Działalność w 2023 roku:

- zrealizowano 50 dyżurów w ramach 200 godzin, w ramach których odebrano 17 telefonów, 4 mejle i zorganizowano 27 spotkań
- prowadzenie grup wsparcia dla katechetów
- organizowanie spotkań indywidualnych
- wspieranie osób potrzebujących pomocy
- prowadzenie działalności na Facebooku (publikacja materiałów prewencyjnych, edukacyjnych)

Anastasis – PRZESTRZEŃ MODLITWY

Dane kontaktowe:

Sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie
ul. Totus Tuus 32, Kraków

Adoracja Najświętszego Sakramentu i kontemplacja Boskiego Oblicza z Manoppello

www: sjanpawel2.pl/anastasis/

Przestrzeń modlitwy Anastasis to godzinna adoracja Najświętszego Sakramentu w ciszy i kontemplacja Boskiego Oblicza z Manoppello (Volto Santo). Spotkania modlitewne odbywają się raz w miesiącu w Sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie. Do modlitwy zaproszone są wszystkie osoby skrzywdzone wykorzystaniem seksualnym, nie tylko przez duchownych, ale także w innych środowiskach i nie tylko w dzieciństwie, ale także w wieku dorosłym. Przestrzeń modlitwy Anastasis jest otwarta również dla wszystkich osób, które chcą poprzez swoją obecność na modlitwie towarzyszyć skrzywdzonym i przed Najświętszym Sakramentem rozeznawać jak mogą w konkretnych działaniach odpowiedzieć na krzywdę wykorzystania seksualnego we wspólnocie Kościoła.

W roku 2023 w modlitwie uczestniczyło każdego miesiąca zazwyczaj kilkanaście osób. Była to również okazja do umówienia się na rozmowę z duszpasterzem osób skrzywdzonych.

MODLITWA ZA ZRANIONYCH W KOŚCIELE

Modlitwa zapoczątkowana w roku 2019 przez osoby świeckie, które w swojej wrażliwości i otwartości chcą towarzyszyć osobom skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym – poprzez modlitwę chcą dać znać wszystkim zranionym, że nie są sami i że wspólnota Kościoła chce być z nimi na drodze ku uzdrowieniu.

22 października 2023 w Parafii św. Floriana w Krakowie była sprawowana Msza święta i nabożeństwo w intencji osób zranionych, a później spotkanie z redaktorem Tomaszem Krzyżakiem.

II. Wyniki kwerendy dotyczącej wykorzystania seksualnego osób małoletnich

PRZEZ INKARDYNOWANYCH DO DIECEZJI POLSKICH DUCHOWNYCH
ORAZ PROFESÓW WIECZYSTYCH MĘSKICH ZGROMADZEŃ ZAKONNYCH
I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO W POLSCE

ZGŁOSZENIA Z OKRESU OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2023
DOTYCZĄCE CZYNÓW W LATACH 1974-2023

Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC im. Witolda Zdaniewicza jest pierwszym w Polsce niezależnym ośrodkiem badań nad religijnością oraz katolicyzmem. Założony w 1972 r.

Opracowanie raportu

Sławomir Nowotny

Opracowanie i analiza danych

Krzysztof Bulkowski

© **Copyright** by Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC im. Witolda Zdaniewicza

**Raport został sfinansowany przez
Fundację Świętego Józefa Konferencji Episkopatu Polski**

Wprowadzenie

Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego od roku 2018 na stałe współpracuje z Konferencją Episkopatu Polski przy analizowaniu danych dotyczących zgłoszeń przypadków wykorzystywania seksualnego osób małoletnich przez niektóre osoby duchowne. Celem badań jest nie tylko określenie skali zjawiska, ale przede wszystkim dostarczenia informacji, które mogą posłużyć do wypracowania odpowiednich metod zapobiegania zjawisku wykorzystywania seksualnego osób małoletnich w przyszłości. Ksiądz Adam Żak SJ, Koordynator KEP ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży, jako pierwszy rozpoczął zbieranie danych na temat wykorzystywania małoletnich zgłoszonych do poszczególnych jurysdykcji diecezjalnych i zakonnych. Dane te dotyczyły zgłoszeń w latach 1990–2013. W 2018 r. Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski rozpoczął systematyczne zbieranie danych dotyczących przypadków wykorzystywania seksualnego małoletnich. W marcu 2019 Konferencja Episkopatu powołała Delegata KEP ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży, którego Biuro przejęło zadanie zbierania danych. W latach 2018–2024 przeprowadzono pięć kwerend:

- **Kwerenda I:** przeprowadzona w 2018 r. i obejmująca zgłoszenia z okresu od 1 stycznia 2014 do 30 czerwca 2018 r.¹
- **Kwerenda II:** przeprowadzona w 2021 r. i obejmująca zgłoszenia z okresu od 1 lipca 2018 r. do 31 grudnia 2020 r.
- **Kwerenda III:** przeprowadzona w 2022 r. i obejmująca zgłoszenia z okresu od 1 stycznia 2021 do 31 grudnia 2021 r.
- **Kwerenda IV:** przeprowadzona w 2023 r. i obejmująca zgłoszenia z okresu od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2022 r.
- **Kwerenda V:** przeprowadzona w 2024 r. i obejmująca zgłoszenia z okresu od 1 stycznia 2023 do 31 grudnia 2023 r.

---

¹ Dodatkowo w tej kwerendzie pozyskano dane z lat 1990–2013 z jurysdykcji kościelnych, które nie przestały danych w 2014 r.

Analizy danych zebranych w kolejnych kwerendach:

- **Raport I** (obejmujący zgłoszenia z lat 1990–czerwiec 2018)²
- **Raport II** (obejmujący zgłoszenia z lat lipiec 2018–2020)³
- **Raport III** (obejmujący zgłoszenia z roku 2021)⁴
- **Raport IV** (pogłębiona analiza zgłoszeń z lat 1990–2018)⁵
- **Raport V** (obejmujący zgłoszenia z roku 2022)⁶

---

2 A. Żak, P. Krakowczyk, W. Sadłoń, *Wykorzystywanie seksualne osób małoletnich przez niektórych inkardynowanych do diecezji polskich duchownych oraz niektórych profesów wieczystych męskich zgromadzeń zakonnych i stowarzyszeń życia apostołskiego w Polsce. Wyniki kwerendy*, Warszawa 2019. <https://iskk.pl/images/stories/Instytut/dokumenty/wykorzystywanie-osob-maloletnich-zgloszenia-od-1990-do-czerwca-2018.pdf>

3 S. Nowotny, W. Sadłoń, P. Studnicki, *Wyniki kwerendy dotyczącej wykorzystywania seksualnego osób małoletnich przez niektórych inkardynowanych do diecezji polskich duchownych oraz niektórych profesów wieczystych męskich zgromadzeń zakonnych i stowarzyszeń życia apostołskiego w Polsce. Zgłoszenia z okresu od 1 lipca 2018 do 31 grudnia 2020. Dotyczące lat 1958–2020 r.*, Warszawa 2021. <https://iskk.pl/images/stories/Instytut/dokumenty/wykorzystywanie-osob-maloletnich-zgloszenia-od-lipca-2018-do-grudnia-2020.pdf>

4 K. Kamiński, S. Nowotny, W. Sadłoń, *Wyniki kwerendy dotyczącej wykorzystywania seksualnego osób małoletnich przez inkardynowanych do diecezji polskich duchownych oraz profesów wieczystych męskich zgromadzeń zakonnych i stowarzyszeń życia apostołskiego w Polsce. Zgłoszenia z okresu od 1 stycznia 2021 do 31 grudnia 2021. Dotyczące czynów w latach 1955–2021*, Warszawa 2022. <https://iskk.pl/images/stories/Instytut/dokumenty/wykorzystywanie-osob-maloletnich-zgloszenia-za-rok-2021.pdf>

5 S. Nowotny, W. Sadłoń, *Wykorzystywanie seksualne osób małoletnich przez niektórych inkardynowanych do diecezji polskich duchownych oraz niektórych profesów wieczystych męskich zgromadzeń zakonnych i stowarzyszeń życia apostołskiego w Polsce. Wyniki pogłębionej analizy danych do 30 czerwca 2018 r.*, Warszawa 2021. <https://iskk.pl/images/stories/Instytut/dokumenty/wykorzystywanie-osob-maloletnich-zgloszenia-od-1990-do-czerwca-2018-poglebione-analazy.pdf>

6 K. Kamiński, P. Krakowczyk, *Wyniki kwerendy dotyczącej wykorzystywania seksualnego osób małoletnich przez inkardynowanych do diecezji polskich duchownych oraz profesów wieczystych męskich zgromadzeń zakonnych i stowarzyszeń życia apostołskiego w Polsce. Zgłoszenia z okresu od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2022 dotyczący czynów w latach 1955 – 2021*, Warszawa 2023

- **Raport VI** (zawierający łączną analizę wyników trzech pierwszych kwerend obejmujących zgłoszenia z lat 1990–2021 z wnioskami i rekomendacjami)⁷

Wszystkie opracowane raporty są dostępne na stronie internetowej Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego. Zagadnienia metodologiczne z prowadzonych badań zostały opisane w artykule *Jak badać zjawisko wykorzystywania małoletnich w instytucjonalnych ramach? Doświadczenie Kościoła katolickiego w Polsce* (W. Sadłoń, S. Nowotny)⁸.

Niniejsze opracowanie zawiera analizę zgłoszeń przypadków wykorzystywania seksualnego, które wpłynęły do wszystkich diecezji katolickich i greckokatolickich eparchii oraz męskich jurysdykcji zakonnych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. Zgłoszenia te dotyczą zarzucanych czynów z lat 1974–2023.

Prezentowane dane zostały zebrane przez Biuro Delegata KEP ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży. Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego (ISKK) opracował narzędzie do zbierania danych w formie ankiety internetowej umieszczonej na serwerze Fundacji Świętego Józefa KEP, wspierał metodologicznie proces zbierania danych oraz opracował bazę danych (w SPSS) i dokonał ich analizy.

---

⁷ S. Nowotny, *Wykorzystywanie seksualne osób małoletnich przez duchownych katolickich w Polsce w latach 1950–2021. Wyniki trzech kwerend przypadków zgłoszonych diecezjom i jurysdykcjom zakonnym w latach 1990–2021* (współpraca: ks. Adam Żak SJ, ks. Wojciech Sadłoń SAC, Krzysztof Bulkowski, Karol Kamiński, ks. Piotr Studnicki, ks. Przemysław Krakowczyk SAC). Warszawa: Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC, 2023

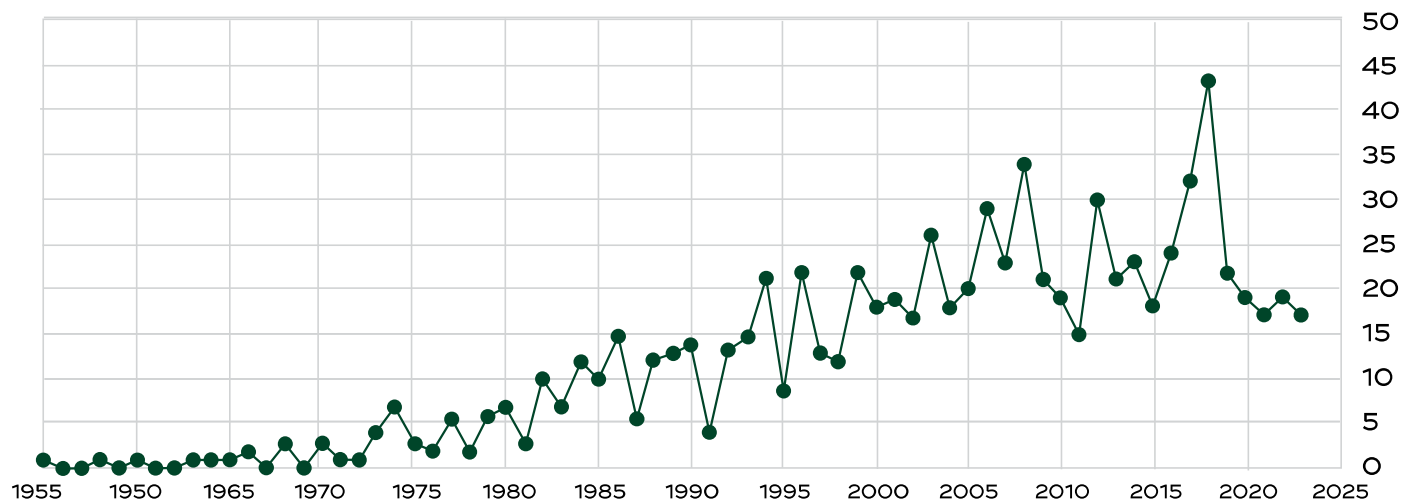
⁸ Tekst artykułu jest dostępny pod adresem: https://iskk.pl/images/stories/Instytut/dokumenty/Jak_bada_zjawisko_wykorzystywania_nieletnich_w_instytucjonalnych_ramach.pdf

Liczba zgłoszeń wykorzystywania seksualnego

Obraz badanego zjawiska wyłaniający się z prowadzonych kwerend jest z konieczności ograniczony do przypadków zgłoszonych Kościołowi, a brak informacji o przypadkach niezgłoszonych zmusza do ostrożności w formułowaniu uogólnień. Tym niemniej pewne wnioski można wyciągać. Na przykład: połączone dane z wszystkich pięciu kwerend o roku rozpoczęcia wykorzystywania seksualnego pozwalają przypuszczać, że trend wzrostu liczby tych przestępstw, widoczny w latach 1955 do 2018, po osiągnięciu wyraźnego apogeum (43 przypadki) i po spadku w roku 2019 niemal o połowę, w ostatnich latach ustabilizował się na poziomie poniżej 20 przypadków rocznie.

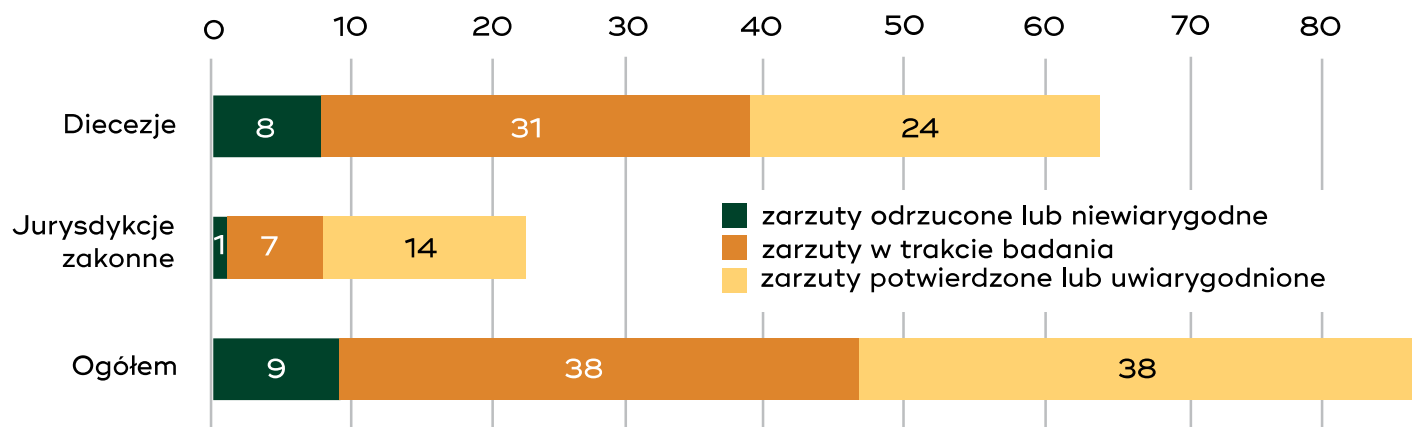
Wykres 1. Łączna liczba czynów zarzucanych w zgłoszeniach opisanych w pięciu kwerendach według roku rozpoczęcia wykorzystywania

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. do diecezji i zakonów męskich wpłynęło 85 zgłoszeń dotyczących wykorzystywania seksualnego osób małoletnich, z czego 63 (74%) w diecezjach oraz 22 (26%) w jurysdykcjach zakonnych.

Spośród wszystkich 85 zgłoszeń 9 (10,6%) zostało uznane za niewiarygodne lub odrzucone, 38 (44,7%) zgłoszeń jest w trakcie badania, zaś pozostałe 38 (44,7%) zarzutów uznano w dochodzeniu wstępnym lub postępowaniu Dykasterii Nauki Wiary za potwierdzone lub uwiarygodnione. W dalszym ciągu niniejszego raportu, poczynając od kolejnego rozdziału, przedstawione są dane dotyczące tylko dwóch ostatnich kategorii: zarzutów w trakcie badania lub potwierdzonych, łącznie nazywanych „wiarygodnymi”.

Wykres 2. Liczba zgłoszeń w diecezjach i jurysdykcjach zakonnych według statusu wiarygodności

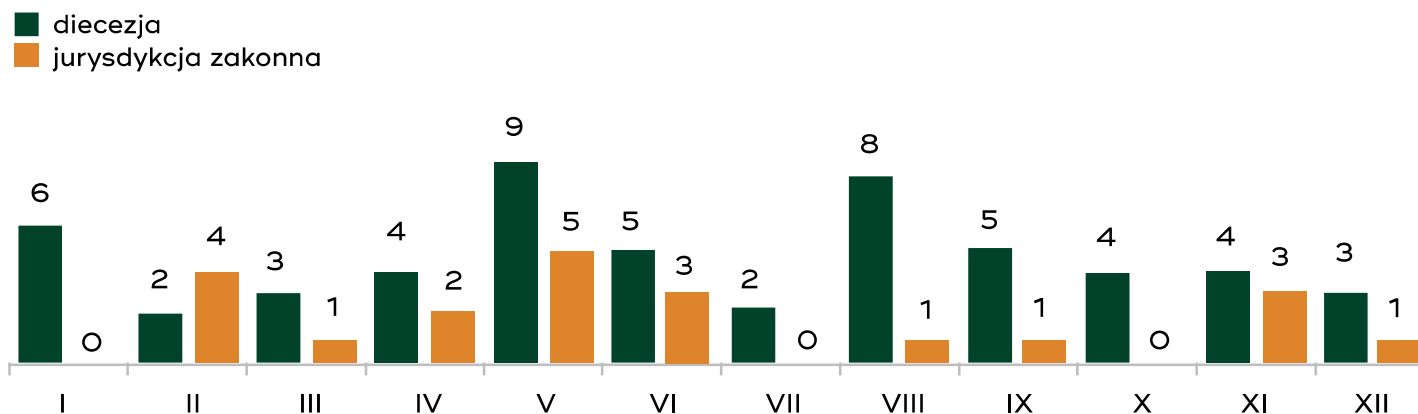
W roku poprzednim te trzy kategorie wiarygodności zarzutów rozkładały się nieco inaczej: odrzucone/niewiarygodne podobnie stanowiły 11%, jednak 61% pozostawała w trakcie badania, zaś 29% zostało już potwierdzonych lub uwiarygodnionych. Spadek odsetka spraw mających w momencie kwerendy za rok 2023 status „w trakcie badania” może wskazywać na poprawę sprawności prowadzenia postępowań, jest to jednak tylko hipoteza, której weryfikacja wymagałaby dysponowania danymi dynamicznymi (o kolejnych etapach każdego z postępowań), tymczasem przy obecnej metodologii zbierania danych raz w roku, mają one charakter statyczny.

Liczba zgłoszeń w poszczególnych jednostkach kościelnych w roku 2023 wahała się od 1 do 6. Jak widać w tabelicy poniżej, w dwóch diecezjach było po 6 zgłoszeń, w trzech – po 3 i po 2 zgłoszenia, zaś w piętnastu – po 1 zgłoszeniu. Wśród jurysdykcji zakonnych tylko jedna miała 3 zgłoszenia, trzy – po 2 zgłoszenia, pozostałe dwanaście zaś po 1 zgłoszeniu. Łącznie po jednym wiarygodnym zgłoszeniu napłynęło do 27 (37,8%) jednostek kościelnych.

Tabela 1. Liczby zgłoszeń w roku 2023 w podziale na diecezje i jurysdykcje zakonne

Liczba zgłoszeń	W ilu kuriach:		Razem
	diecezjalnych	zakonnych	
6	2		2
5	1		1
4	2		2
3	3	1	4
2	3	3	6
1	15	12	27
Razem	26	16	42

Wykres 3. Liczby zgłoszeń w miesiącach roku 2023 w podziale na diecezje i jurysdykcje zakonne

W całym roku 2023 średnio do jurysdykcji kościelnej wpływało miesięcznie poniżej dwóch (1,8) wiarygodnych zgłoszeń przypadków wykorzystywania osoby małoletniej. Średnia miesięczna liczba zgłoszeń w diecezjach wyniosła w 2023 roku poniżej pięciu (4,6), przy czym najwyższa została odnotowana w maju – 9, co stanowi 16% łącznej liczby zarzutów pod adresem księży diecezjalnych w roku 2023. W analizowanym roku nie było miesiąca, w którym do diecezji w Polsce nie wpłynęłoby żadne zgłoszenie, natomiast w jurysdykcjach zakonnych były trzy miesiące bez zgłoszeń wykorzystywania małoletnich.

Osoby skrzywdzone

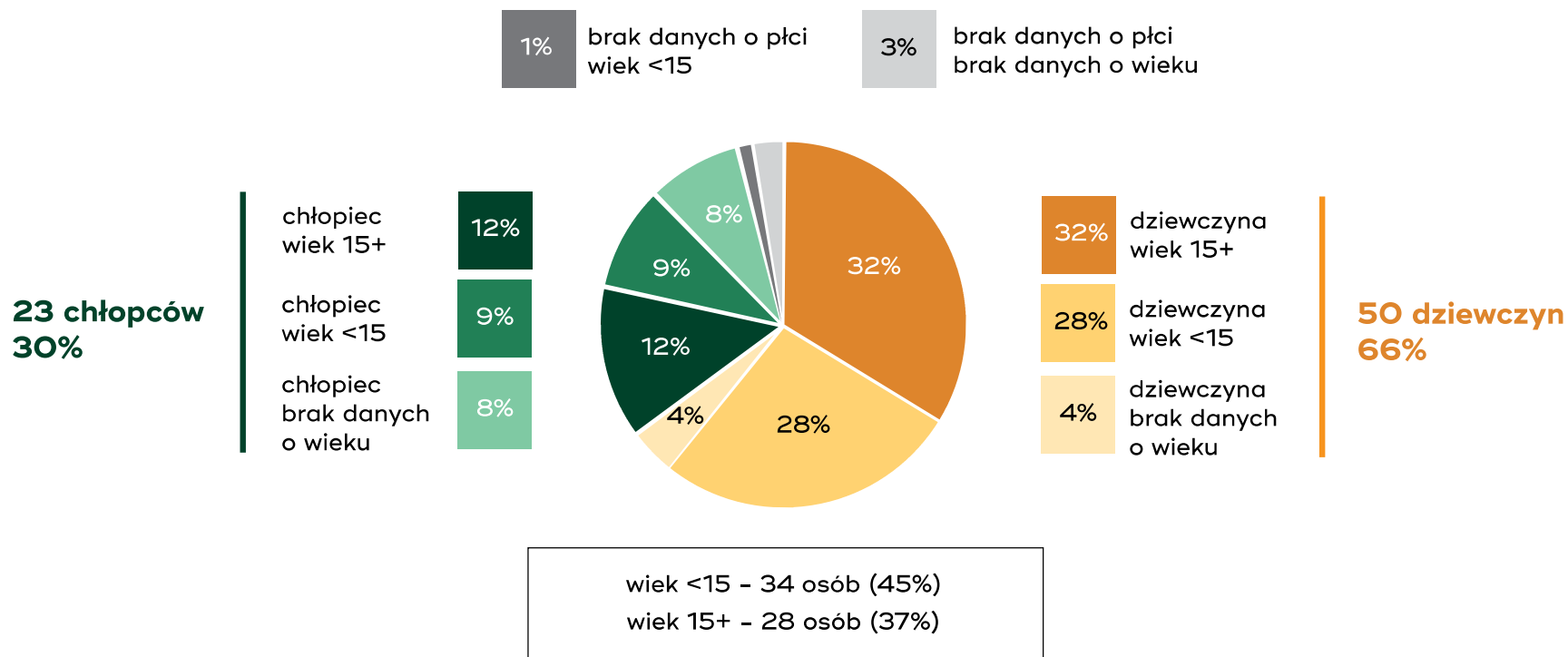
Według prawa kanonicznego osoby trwale niezdolne posługiwać się rozumem są zrównane z małoletnimi w sprawach o wykorzystywanie seksualne, zatem kwerenda obejmuje także zgłoszenia zarzucające przestępstwa wobec nich. W roku 2023 troje skrzywdzonych wskazano jako osoby trwale niezdolne posługiwać się rozumem, jednak aż w 13 zgłoszeniach brak jednoznacznej informacji. Z tych pierwszych trzech zgłoszeń jedno dotyczyło chłopca mającego wówczas 15 lat, pozostałe – dwóch kobiet w wieku 27 i 15 lat (czwarte wskazanie takiej niezdolności pojawiło się w zgłoszeniu, które okazało się niewiarygodne).

Na 76 wiarygodnych zarzutów zgłoszonych w 2023 r. w 50 (66%) zarzucono duchownym wykorzystywanie dziewcząt, zaś w 23 (30%) – chłopców. W 3 zgłoszeniach (4%) brak informacji o płci osoby skrzywdzonej.

W grupie osób skrzywdzonych w wieku do 15 lat dziewczęta występują ponad dwuipółkrotnie częściej niż chłopcy: 69% do 28%. W grupie starszej (wiek powyżej 15 lat) odsetek dziewcząt jest trzykrotnie większy niż odsetek chłopców: 75% do 25%. Łącznie – jak widać na wykresie obok – dziewcząt wśród skrzywdzonych było w zgłoszeniach roku 2023 ponad dwa razy więcej niż chłopców.

11 zgłoszeń z 76 nie zawiera informacji o wieku osoby skrzywdzonej: tu chłopców jest dwa razy więcej (6) niż dziewcząt (3), w 2 zgłoszeniach brak także informacji o płci osoby skrzywdzonej.

Wykres 4. Osoby skrzywdzone według płci i grup wieku w zgłoszeniach wiarygodnych

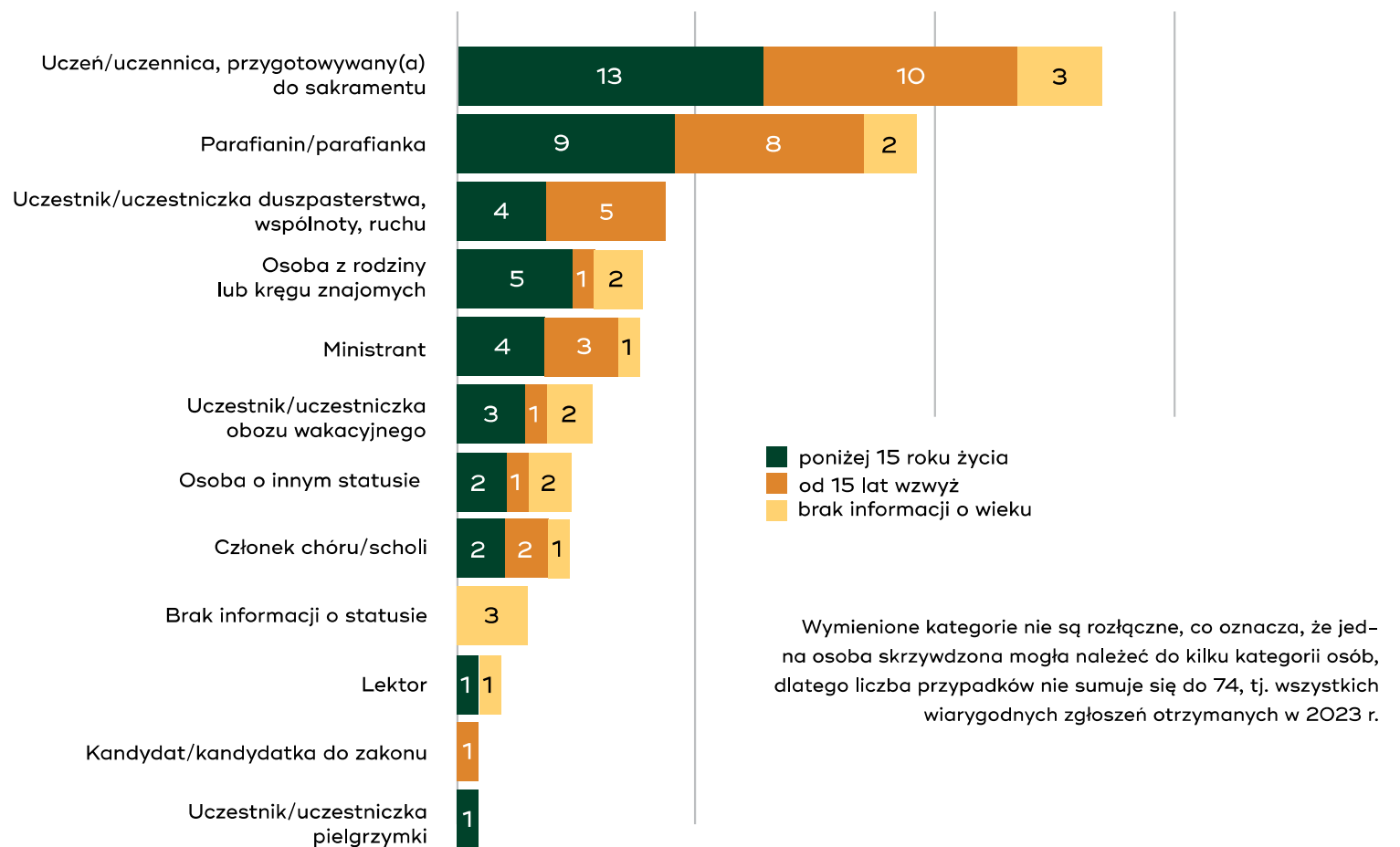
Status osoby skrzywdzonej / pełnione role w Kościele

Wśród osób, które według wiarygodnych zgłoszeń w roku 2023⁹ miały być skrzywdzone wykorzystaniem seksualnym, największą grupę stanowią osoby uczestniczące w duszpasterstwie, wspólnotach lub ruchach religijnych – 24% zgłoszeń, 19% to ministranci, 15% – parafianie, po 7% osoba z rodziny lub kręgu znajomych i członkowie chóru lub scholi, 6% – uczniowie przygotowujący się do sakramentów, 5% lektorzy i po 1% uczestnicy obozu wakacyjnego i pielgrzymek.

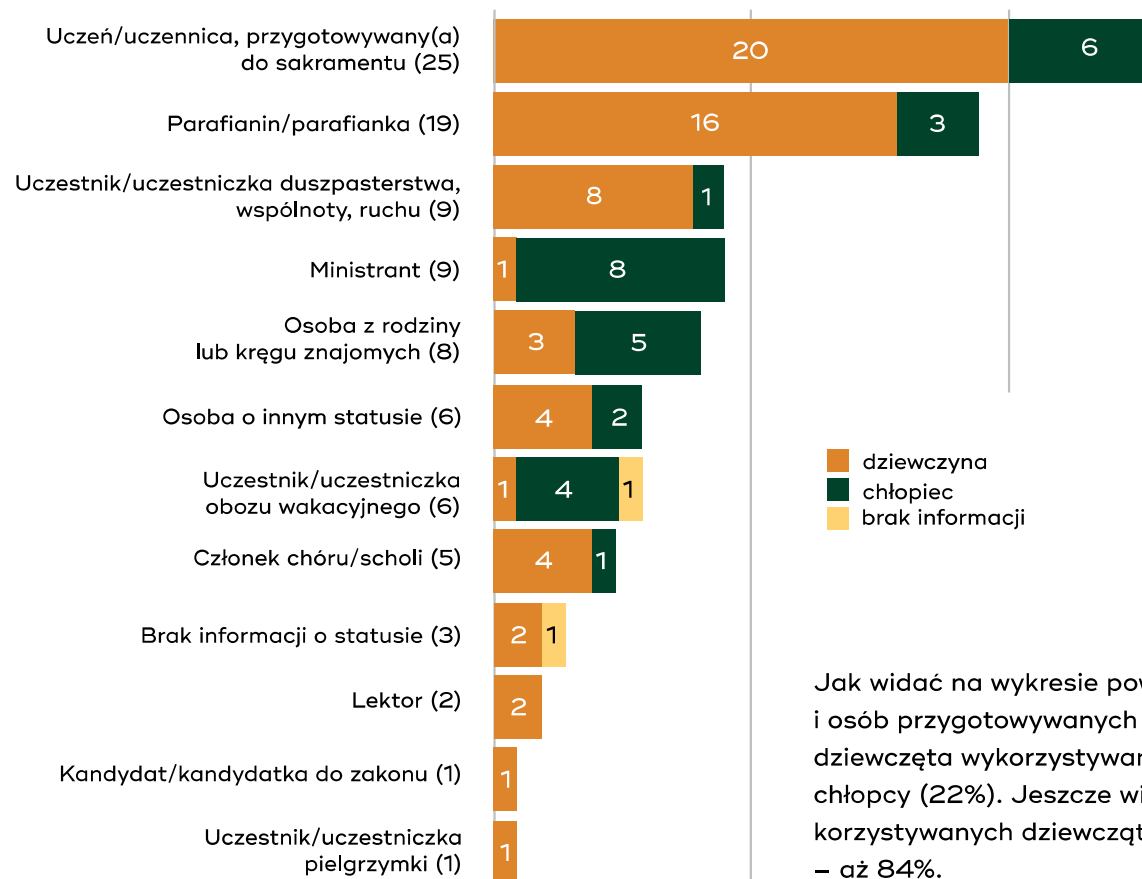
⁹ Tu i w prezentowanych dalej danych pominięto osoby trwale niezdolne posługiwać się rozumem niezależnie od ich wieku, o ile nie zaznaczono wyraźnie ich uwzględnienia.

Wykres 5. Status osoby skrzywdzonej w relacji do Kościoła w czasie wykorzystania wg grup wieku

Wykres 6. Status osoby skrzywdzonej w relacji do Kościoła w czasie wykorzystania wg płci

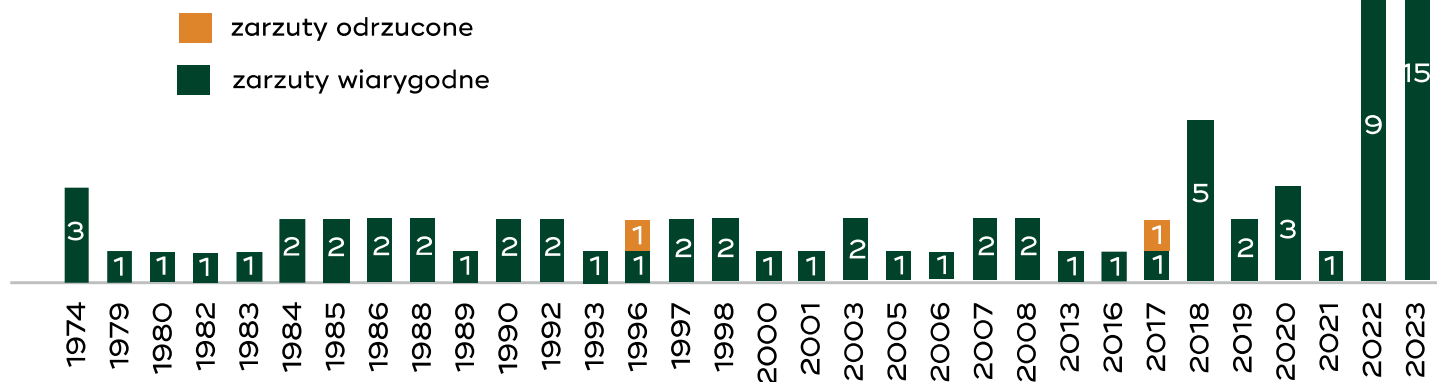

Jak widać na wykresie powyżej, w grupie uczniów i osób przygotowujących do sakramentów dziewczęta wykorzystywane są częściej (74%) niż chłopcy (22%). Jeszcze większy jest odsetek wykorzystywanych dziewcząt w grupie parafian – aż 84%.

Rok rozpoczęcia i długość trwania wykorzystywania seksualnego

W zgłoszeniach przyjętych przez diecezje i jurysdykcje zakonne w 2023 roku zarzucono duchownym czyny wykorzystywania seksualnego osób małoletnich dokonane (rok rozpoczęcia) w latach 1974–2023. Ponad połowa wszystkich¹⁰ zgłoszeń (44 z 83, czyli 56,5%) dotyczyło czynów, które miały być popełnione w okresie od 1974 do 2018 r., a więcej niż co trzecie (25, 34,1%) zgłoszenie – czynów z ostatnich trzech lat (2021–2023). Tylko w trzech (w tym dwóch wiarygodnych) zgłoszeniach nie określono czasu zarzuczanych czynów.

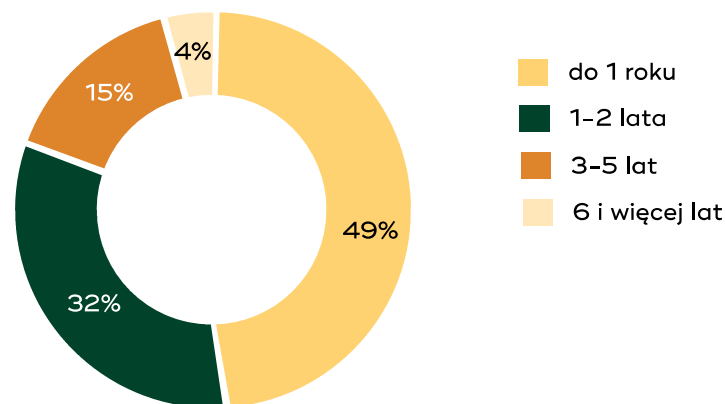
Wykres 7. Rok rozpoczęcia wykorzystywania

¹⁰ Łącznie z odrzuconymi i niewiarygodnymi.

W blisko połowie (49%) z 73 wiarygodnych zgłoszeń, w których wskazano rok rozpoczęcia i rok zakończenia wykorzystywania, okres między tymi datami trwał nie dłużej niż rok, w 32% zgłoszeń – od 1 roku do 2 lat, blisko co siódmy zarzut (15%) dotyczył czynów popełnianych na przestrzeni od 3 do 5 lat, dwa zgłoszenia dotyczyły czynów trwających 6 lat, w jednym zaś zarzucono obwinionemu wykorzystywanie trwające 37 lat – od 1986 do 2023 roku¹¹. W 3 zgłoszeniach czas zarzucanych czynów nie został określony.

Wykres 8. Okres trwania wykorzystywania seksualnego (w latach)

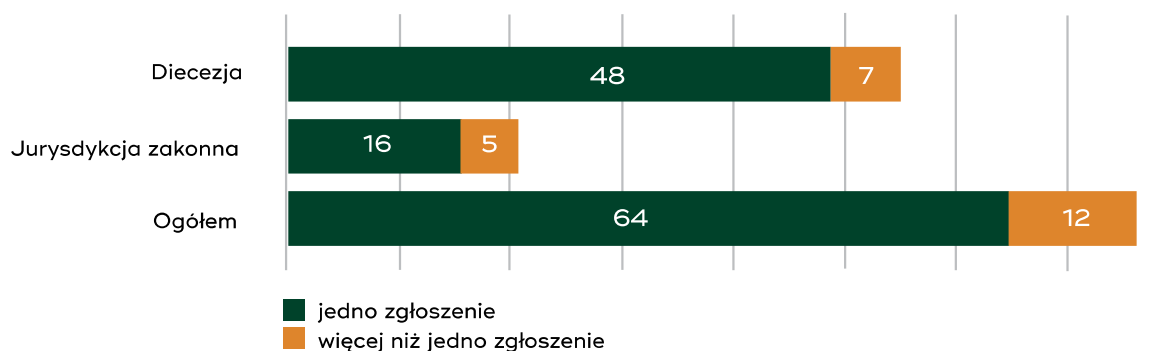

11 Ten przypadek ma charakter szczególny: z informacji podanej w karcie: „zgłoszenie dotyczyło osób pełnoletnich, powyżej 15 roku życia, więc nie klasyfikowało się do zgłoszenia organom państwowym. W trakcie dochodzenia wstępnego ujawniły się inne okoliczności i ofiary, co spowodowało podjęcie kroków i zgłoszenie do organów państwowych” można wnioskować, że chodzi tu o sprawę „rozwojową”, w której dalsze postępowanie może ujawnić kolejne ofiary. Z metodologicznego punktu widzenia wymagałoby to wypełnienia dodatkowych kart informacyjnych dla każdej zidentyfikowanej osoby skrzywdzonej, co jednak na obecnym etapie nie jest jeszcze możliwe.

Liczba obwinionych a liczba zgłoszeń wykorzystywania

Dokonane w 2023 roku wiarygodne zgłoszenia wykorzystywania seksualnego małoletnich obciążają łącznie 76 księży oraz zakonników, przy czym jeden ksiądz diecezjalny jest obwiniony w trzech zgłoszeniach, jeden zakonnik – w dwóch, pozostali zaś tylko w jednym¹². Jednak dziewięciu z nich (12%) dotyczą także wcześniejsze zgłoszenia (wykazane w poprzednich kwerendach) – jest to 3 profesów wieczystych (czyli 14% zakonników) oraz 4 księży diecezjalnych (7% tej grupy). Wobec pięciu obwinionych w 2023 roku były pojedyncze zgłoszenia w latach poprzednich, wobec jednego – dwa takie zgłoszenia. Jednemu zakonnikowi zarzucono wykorzystanie dwóch osób małoletnich w roku 2023, jednemu księdzu diecezjalnemu – wykorzystanie w tym roku aż trzech osób.

Wykres 9. Obwinieni w diecezjach i jurysdykcjach zakonnych według liczby zgłoszeń w roku 2023, które ich dotyczą

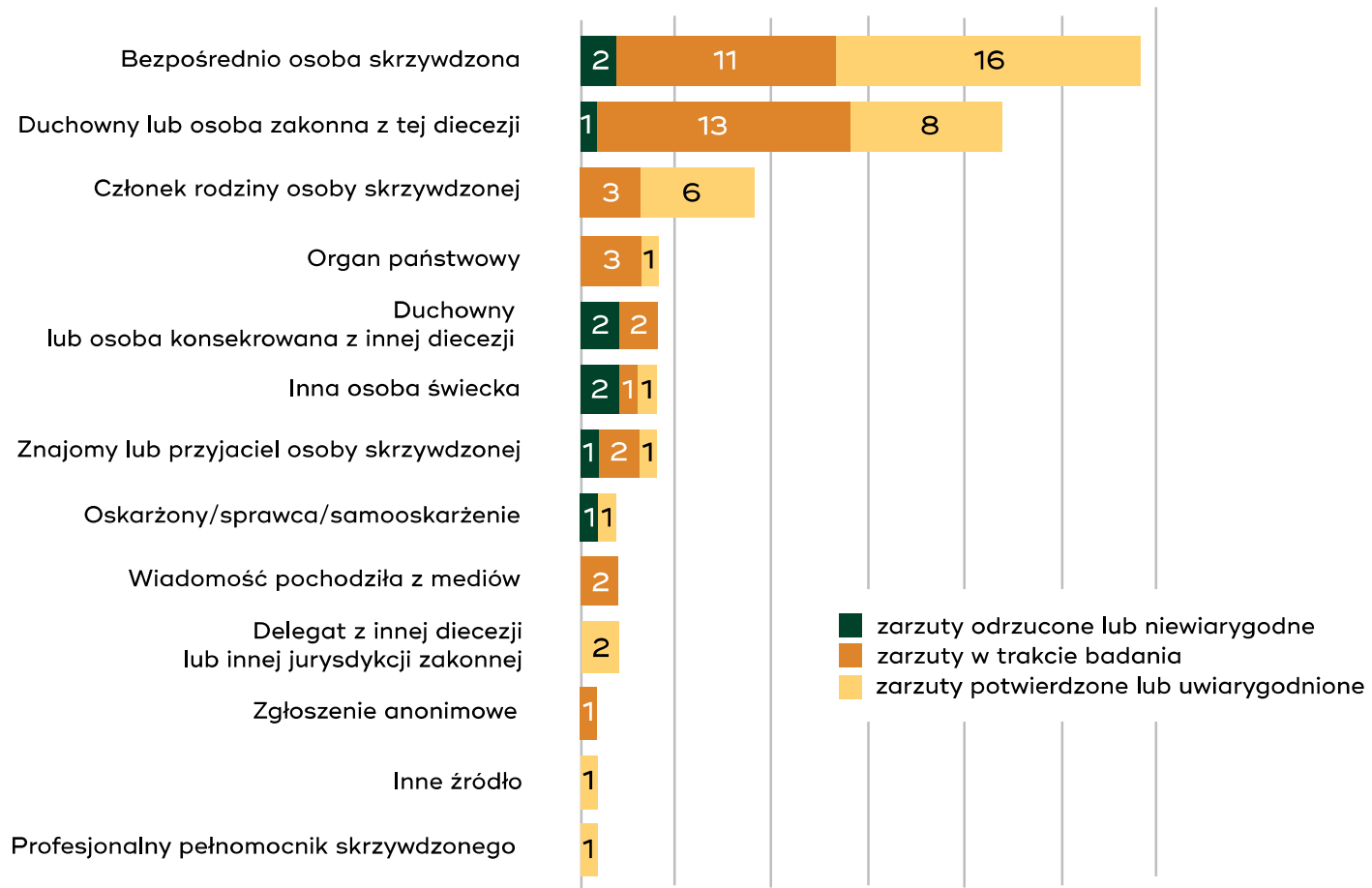
12 W przypadku jednego profesa wieczystego drugie zgłoszenie okazało się niewiarygodne.

Źródło zawiadomienia o przestępstwie a wiarygodność zarzutów

Ponad jedna trzecia zgłoszeń (29 z 85) pochodziła od osoby skrzywdzonej, która uczyniła to osobiście (34%). Osoby duchowne dokonały 28 zgłoszeń (33%), z czego w 22 przypadkach (26% ogółu) zawiadamiającym był duchowny lub osoba zakonna z tej samej diecezji lub jurysdykcji zakonnej (w tym jeden biskup ordynariusz), w 4 przypadkach (5%) zaś duchowny lub osoba zakonna z innej diecezji lub jurysdykcji zakonnej. Dwa zawiadomienia (2%) pochodziły od delegata z innej diecezji lub zgromadzenia. W 13 przypadkach (15%) zgłoszenie pochodziło od bliskich osoby skrzywdzonej, w tym 9 zgłoszeń dokonali członkowie rodziny¹³, 4 zaś osoby znajome lub przyjaciele. W czterech przypadkach (5%) takiego zgłoszenia dokonał organ państwowy i także w czterech – informacja dotarła do diecezji lub jurysdykcji zakonnej od innej osoby świeckiej. W dwóch przypadkach sprawca sam zgłosił swój czyn, a w kolejnych dwóch informacja pochodziła z mediów. W jednym przypadku zawiadomienie pochodziło z innego źródła („Znaleziono dokument w archiwum teczek personalnych”).

¹³ W tym jest jeden przypadek zgłoszenia dokonanego przez profesjonalnego pełnomocnika osoby skrzywdzonej, który zgłaszając jej wykorzystanie dostarczył zarazem pisemne oświadczenie jej młodszej siostry, także wykorzystywanej przez tego samego obwinionego.

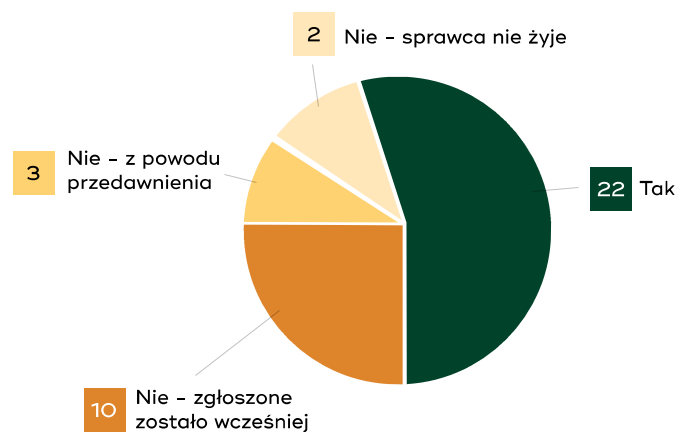
Wykres 10. Wiarygodność zarzutu według podmiotów zgłaszających (źródła)

Liczba zgłoszeń przekazana organom ścigania

Spośród wszystkich 85 zgłoszeń 36 (42%) dotyczy osób małoletnich przed ukończeniem 15 roku życia, których wykorzystanie seksualne podlega penalizacji przez polski system prawny. 33 (39%) zgłoszenia dotyczyły osób, które ukończyły 15 lat, zaś 4 (5%) – osób niezdolnych do posługiwania się rozumem. W przypadku 12 zgłoszeń (14%) brak jest informacji o wieku osoby poszkodowanej w momencie popełnienia czynu.

Wykres 11. Przekazanie wiarygodnych¹⁴ zgłoszeń organom ścigania i powody nieprzekazania (zgłoszenia dotyczące osób skrzywdzonych w wieku do 15 lat oraz bezbronnych)

¹⁴ Z dziewięciu zgłoszeń w roku 2023 odrzuconych lub uznanych za niewiarygodne dwa zostały przekazane państwowym organom ścigania.

Spośród 37 dokonanych w jurysdykcjach kościelnych w 2023 r. wiarygodnych zgłoszeń dotyczących osób przed ukończeniem 15 roku życia oraz bezbronnych, 22 (59%) zostało przekazanych państwowym organom ścigania przez diecezje i zakony, natomiast w 10 (27%) przypadkach organy te zostały powiadomione wcześniej przez inny podmiot. Trzy zgłoszenia wykorzystywania osób przed ukończeniem 15 roku życia nie zostały zgłoszone z powodu przedawnienia czynu, dwa – z powodu śmierci obwinionego.

Z trzech przypadków wykorzystywania osób trwale niezdolnych posługiwać się rozumem jedno zgłoszenie zostało przekazane organom ścigania przez jurysdykcję zakonną, która je otrzymała, drugie – wcześniej przez inny podmiot, w trzecim przypadku zakonnik w momencie oskarżenia już nie żył.

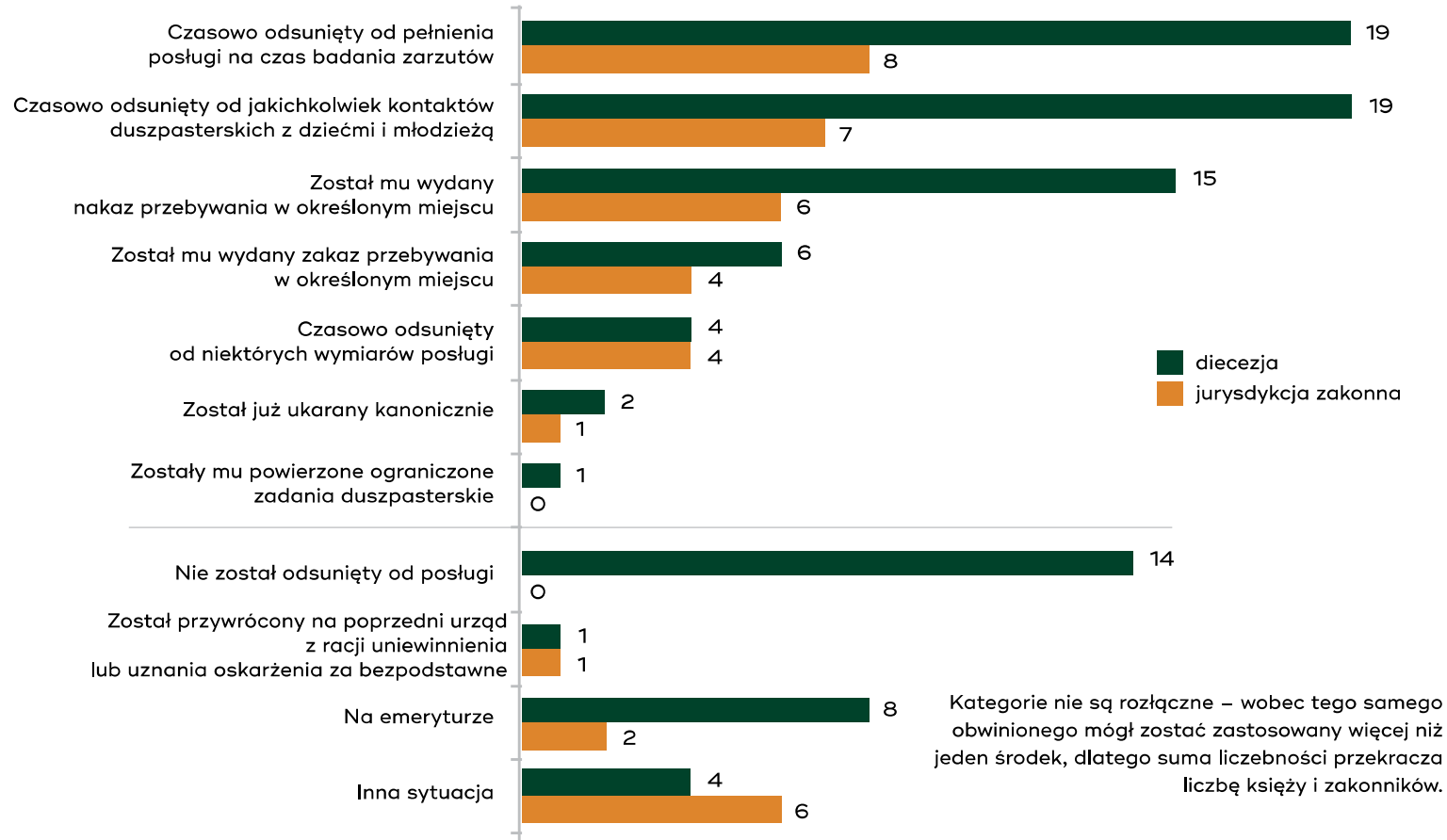
Spośród 33 spraw dotyczących osób po ukończeniu 15 roku życia, zgłoszonych diecezjom i jurysdykcjom zakonnym w 2023 roku, co czwarta (9) została przekazana państwowym organom ścigania (25%). Z kolei z 12 zgłoszeń, w których brak informacji o wieku osób skrzywdzonych, 6 zostało przekazanych państwowym organom ścigania.

Środki zastosowane przez Kościół wobec obwinionych

Sytuacje obwinionych zostały opisane za pomocą dwóch grup deskryptorów: środki dyscyplinująco-zabezpieczające zastosowane przez Kościół wobec obwinionych oraz inne elementy wyznaczające ich aktualny status. Do pierwszej grupy zaliczają się następujące środki (górna część wykresu 12): ograniczenie zadań duszpasterskich, kary kanoniczne, czasowe odsunięcie od niektórych wymiarów posługi, zakaz przebywania w określonym miejscu, nakaz przebywania w określonym miejscu, czasowe odsunięcie od jakichkolwiek kontaktów duszpasterskich z dziećmi i młodzieżą oraz czasowe odsunięcie od pełnienia posługi na czas badania zarzutów. Druga grupa obejmuje: przywrócenie na poprzedni urząd z racji uniewinnienia lub uznania oskarżenia za bezpodstawne, nieodsunięcie od posługi, emeryturę lub inne okoliczności (dolna część wykresu 12).

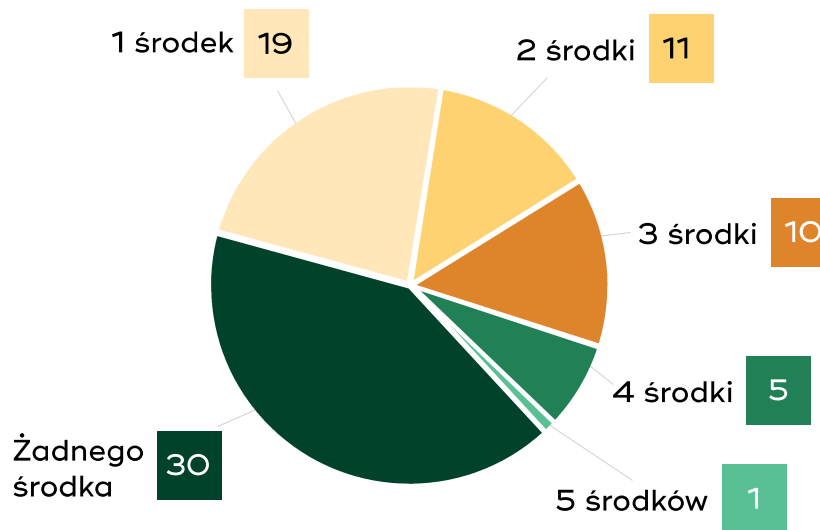
Wykres 12. Sytuacja obwinionego w momencie kwerendy oraz zastosowane środki dyscyplinująco-zabezpieczające

Jak widać, w momencie zbierania danych środki zastosowane wobec obwinionych stosunkowo często mają charakter czasowy, co zapewne w dużej części wynika z faktu, że w ciągu krótkiego czasu, który upłynął od przyjęcia zgłoszenia, prowadzone w ich sprawach postępowania nie zostały zakończone.

W konkretnych przypadkach wobec jednego obwinionego może zostać zastosowany więcej niż jeden środek dyscyplinująco-zabezpieczający. W kwerendzie zgłoszeń z roku 2023 liczba zastosowanych środków wahała się od 0 do 5.

Wykres 13. Liczby obwinionych według liczby zastosowanych wobec nich środków dyscyplinująco-zabezpieczających

Jak widać, stosunkowo najczęstszą sytuacją jest niestosowanie żadnego z tych środków – jest tak w przypadku 30 z 76 obwinionych (39%) – a im większa liczba środków zastosowanych wobec jednego obwinionego, tym mniejsze są ich grupy.

Blisko połowa (36 z 76) zgłoszeń otrzymanych w roku 2023 została przekazana do Dykasterii Nauki Wiary: diecezje wysłały 51% swoich spraw, jurysdykcje zakonne zaś 38%, przy czym tylko w jednej z tych spraw (diecezjalnej) DNW podjęła już decyzję. Wśród powodów nieprzekazania sprawy do DNW zdecydowanie dominuje fakt nieukończenia dochodzenia wstępnego oraz oczekiwania na wynik postępowania organów państwowych.